Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Václav Svoboda

Bitcoin v kontextu českého práva: Analýza právní povahy a daňových dopadů

Diplomová práce

Olomouc 2024

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma ***Bitcoin v kontextu českého práva: Analýza právní povahy a daňových dopadů*** *vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 127 228 znaků včetně mezer.*

V Olomouci dne ……

……

Václav Svoboda

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat zejména JUDr. Zdence Papouškové, Ph.D., za její cenné rady, konzultace a čas, který mi věnovala při vypracovávání mé diplomové práce.

Obsah

Seznam zkratek 6
1 Úvod 8
2 Vymezení základních pojmů 10
2.1 Co je to Bitcoin? 10
2.2 Virtuální aktiva 12
2.3 Blockchain 12
2.4 Peníze a měna 13
2.4.1 Peníze 13
2.4.2 Měna 17
2.5 Tradiční měny neboli FIAT měny 17
2.5.1 K FIAT měnám obecně 17
2.5.2 Měna optikou české legislativy 18
2.5.3 Měna optikou české judikatury 19
3 Povaha Bitcoinu dle ekonomických teorií a de lege lata 20
3.1 Bitcoin jako peníze 20
3.1.1 Jak vnímají Bitcoin firmy a retail 20
3.1.2 Bitcoin jako všeobecný prostředek směny 21
3.1.3 Bitcoin jako uchovatel hodnoty 24
3.1.4 Bitcoin jako zúčtovací jednotka 26
3.2 Bitcoin jako měna 27
3.2.1 Bitcoin jako měna pohledem státních institucí 27
3.2.2 Bitcoin jako měna pohledem Krajského soudu v Brně 30
3.2.2.1 Uznání státem 32
3.2.2.2 Systematická úprava v rámci právních předpisů na území daného státu včetně centrální autority 35
3.2.2.3 Hmotná existence 37
3.3 El Salvador Case study 38
3.4 Dílčí závěr 41
4 Bitcoin v rovině zákona o DP 42
4.1 Současný přístup k danění Bitcoinu 42
4.2 Osvobozování dispozic s Bitcoinem od daně 44
4.3 Časový test a jeho aplikace na Bitcoin 45
4.4 Přístup de lege ferenda s ohledem na zahraniční právní úpravu 48
Závěr 51

Seznam použitých zdrojů 53
Právní předpisy 53
Judikatura 53
Elektronické zdroje v českém jazyce 54
Elektronické zdroje v cizím jazyce 58
Česká literatura 63
Zahraniční literatura 63
Ostatní 64
Abstrakt v českém jazyce 65
Abstract in English language 65
Seznam klíčových slov 67

Seznam zkratek

ECB	Evropská centrální banka
ČNB	Česká národní banka
SEC	Komise pro kontrolu cenných papírů Spojených států amerických
USDT	United States dollar Tether (stablecoin vázaný na hodnotu amerického dolaru)
FED	Federální rezervní systém USA
Zákon o daních z příjmů	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o ČNB	Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o platebním styku	Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů
AML	Zákon č. 253/2008, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
USD	Americký dolar
KYC	Know-your-customer (znej-svého-zákazníka)
ČBA	Česká bankovní asociace
ZPS	Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů
ZPKT	Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
DPH	Daň z přidané hodnoty
IRS	Internal revenue services
PSP	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
MiCA	Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích kryptoaktiv a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 1095/2010 a směrnic 2013/36/EU a (EU) 2019/1937

DPH	Daň z přidané hodnoty
ESD	Evropský soudní dvůr

1 Úvod

Bitcoin představuje inovativní technologii a formu virtuálního aktiva, která nezanedbatelným způsobem zasahuje do oblastí práva, ekonomie a daní, což vyvolává řadu diskusí a nejasností. Volba tohoto tématu vychází z mého osobního zájmu o nové finanční technologie a jejich právní zakotvení v českém a mezinárodním právním systému. Rovněž vnímám probíhající debaty o schodku státního rozpočtu, přičemž Bitcoin může v tomto kontextu pro stát představovat zajímavý zdroj příjmů. Bitcoin se stal populárním nejen mezi retailovými investory, ale i mezi některými institucionálními subjekty. Jeho právní a daňový status je však stále předmětem debat a není jednoznačně právně ošetřen, což mě přimělo zaměřit se na jeho analýzu a poskytnout hlubší pohled na tuto problematiku. Diplomová práce se tak snaží nabídnout přehled vybraných aspektů současné právní úpravy Bitcoinu, přičemž reflektuje i aktuální tendence a diskuse, které se týkají jeho regulace.

Struktura této práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. Kapitola 2 se bude věnovat vymezení základních pojmů, které jsou klíčové pro pochopení této problematiky, jako jsou virtuální aktiva, blockchain, peníze a měna. Tento úvod do pojmů je nezbytný pro správné pochopení technických a právních souvislostí Bitcoinu a dalších virtuálních aktiv.

Kapitola 3 se bude zaměřovat na právní povahu Bitcoinu z pohledu ekonomických teorií i právní praxe v různých státech, včetně České republiky. Bitcoin je zde zkoumán z hlediska jeho potenciálu plnit funkce peněz a měny. Tato kapitola bude analyzovat, zda Bitcoin naplňuje definiční znaky peněz a měny podle ekonomických teorií a právní praxe a jak si vede v rámci české a mezinárodní legislativy. Zvláštní důraz bude kladen na přístup státních institucí a soudů, včetně Krajského soudu v Brně, který se zabýval otázkou, zda lze Bitcoin považovat za cizí měnu v rovině českého práva. V této kapitola současně představím případovou studii z El Salvadoru, kde byl Bitcoin zaveden jako oficiální zákonné platidlo.

Ve čtvrté kapitole bude věnována pozornost vybraným daňovým aspektům Bitcoinu, především v kontextu zákona o daních z příjmů. Práce bude zkoumat, jak jsou transakce s Bitcoinem a jeho držení zdaňovány a jaké jsou výjimky a osvobození od daní. Tato bude obsahovat také srovnání s praxí v zahraničí, aby bylo možné porovnat přístupy různých zemí a jejich vliv na investory a uživatele Bitcoinu. Zároveň bude věnován prostor analýze časového testu a jeho aplikace na Bitcoin. Cílem bude nabídnout přehled možností, které současná legislativa nabízí, a upozornit na potenciální problémy a rizika spojená s daňovým zatížením tohoto virtuálního aktiva.

Hlavní výzkumné otázky, které jsem si pro tuto práci stanovil, jsou následující:

I. Lze Bitcoin označit za peníze či měnu de lege lata?

II. Lze uplatnit časový test na Bitcoin?

III. Jakým způsobem by měl stát v budoucnu přistupovat k otázce danění virtuálních aktiv v obecné rovině?

Při psaní této diplomové práce bude využito několik vědeckých metod. V druhé kapitole bude aplikována deskriptivní metoda pro přesné definování a objasnění klíčových pojmů, jako jsou kryptoměny a blockchain. Deskripce bude nezbytná k tomu, aby čtenář správně pochopil technickou podstatu a právní význam těchto pojmů. Ve třetí kapitole bude využita analytická metoda pro srovnání právních teorií a názorů různých státních institucí na Bitcoin. Tento přístup mi umožní odhalit rozdíly v chápání a přístupu k regulaci virtuálních aktiv a vyhodnotit, jak si Bitcoin stojí ve vztahu k tradičním měnám. V rámci případové studie El Salvadoru, využiji metodu kazuistiky, abych vyhodnotil, jaké právní kroky byly v této zemi podniknuty a jaké byly jejich ekonomické a právní důsledky. Čtvrtá kapitola bude kombinovat metodu komparace a analýzy, abych porovnala daňové předpisy a přístupy k danění Bitcoinu jak v České republice, tak i v mezinárodním kontextu.

Při zpracování této diplomové práce budu vycházet z odborných článků a publikací českých a zahraničních autorů, které se věnují problematice kryptoměn, ekonomických teorií a právní úpravy virtuálních aktiv. Dále využiji oficiálních dokumentů a stanovisek českých a evropských institucí, jako je Česká národní banka, Generální finanční ředitelství a Evropská centrální banka. Zvláštní pozornost bude věnována rozsudkům českých soudů, jmenovitě rozsudku Krajského soudu v Brně č.j. 30 Af 29/2020-48 ze dne 17. 2. 2022, který ovlivnil interpretaci daňového postavení Bitcoinu v České republice. Důležitými zdroji budou také akademické články a studie publikované v zahraničních odborných časopisech, které poskytnou mezinárodní pohled na právní a ekonomické aspekty Bitcoinu.

2 Vymezení základních pojmů

2.1 Co je to Bitcoin?

Počátek existence Bitcoinu se datuje k roku 2009, kdy dosud neznámá osoba vystupující pod pseudonymem Satoshi Nakamoto představila světu poměrně netradiční technologii nazývanou Bitcoin.[1] Od doby jeho vzniku mu byla přiřazena celá řada přezdívek a došlo k jeho podřazení pod mnoho různých kategorií platebních prostředků. Historicky na jeho definici, a tím spíše na jeho právním statusu často nepanovala shoda. Na úvod tedy považuji za vhodné upřesnit, jakých pojmů bude v rámci této kvalifikační práce užíváno a co je jimi myšleno.

Bitcoin lze v zásadě označit jako kryptoměnu, kryptoaktivum, digitální měnu, virtuální aktivum, virtuální měnu, digitální peníze, digitální zlato atd. Výčet ovšem rozhodně není taxativní a v průběhu času se stále vyvíjí. Odborná veřejnost se jednoduše snaží najít nejvýstižnější označení, a to zejména z důvodu zavedení určitého legislativního rámce.

Digitální měnou se rozumí jakýkoli typ peněz, měny nebo podobného aktiva, které existuje v digitální podobě a je především spravováno, uchováváno nebo směnováno prostřednictvím počítačových systémů. Tato kategorie se dále dělí například na virtuální měny či digitální měny centrálních bank.[2] Jako příklad digitální měny centrální banky lze uvést dlouho připravovanou digitální měnu vydávanou ECB.[3]

S pojmem virtuální měna pracovala již v roce 2012 ECB, která vydala prohlášení ve smyslu, že virtuální měna je typ neregulovaných digitálních peněz, které jsou vydávány a obvykle kontrolovány jejich emitory či tvůrci a používány a přijímány mezi členy určité virtuální komunity. ECB zároveň uvedla, že v rovině virtuálních měn absentuje jakýkoliv regulační rámec.[4] V roce 2015 následně ECB vydala další vyjádření k pojmu virtuální měna, které znělo, že virtuální měnou se rozumí digitální reprezentace hodnoty, která není emitována centrální bankou, úvěrovou institucí nebo institucí elektronických peněz, a kterou lze za určitých okolností použít jako alternativu k penězům. V souvislosti s tímto bylo zároveň

---

[1] ANDREW M. B., a další. Philosophy, politics, and economics of cryptocurrency I: Money without state. *Philosophy Compass* [online]. 2021, č. 16(11) [cit. 15. října 2023]. Dostupné z: https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/phc3.12785.

[2] AL-LAHAM, M. a další. Development of Electronic Money and Its Impact on the Central Bank Role and Monetary Policy. *Issues in Informing Science and Information Technology* [online]. 2009, č. 9 [cit. 15. října 2023]. Dostupné z: https://iisit.org/Vol6/IISITv6p339-349Al-Laham589.pdf.

[3] European Central Bank. *Digital euro* [online]. *www. ecb.europa.eu* [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/html/index.en.html.

[4] European Central Bank. *Virtual Currency Schemes* [online]. Frankfurt am Main, 2012. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf?941883c8460133b7758f498192a3ed9e.

řečeno, že ECB nepovažuje virtuální měny, jako je například Bitcoin za formy peněz se všemi náležitostmi, které stanovuje literatura z oboru ekonomie.[5]

Konečně je na místě poznamenat, jak si stojí definice kryptoměn. Kryptoměny potažmo Bitcoiny jsou určitou digitální reprezentací hodnoty, jež není vydávána ani regulována centrální bankou, orgánem veřejné moci nebo jinou státní autoritou a ani není nikterak vázaná na tradiční měny (výjimkou z pravidla vázanosti jsou tzv. stablecoiny[6]), je nicméně akceptována fyzickými a právnickými osobami jako platební prostředek a může být digitálně převáděna.[7]

S ohledem na fakt, že výše uvedená definice je sice výstižná, nicméně stále příliš široká, je třeba zmínit ještě několik specifických vlastností, jimiž kryptoměny disponují. Zpravidla platí, že kryptoměny jsou tvořeny systémem, jež uchovává přehled o jednotkách dané kryptoměny a osobách, jež je vlastní. Zároveň je pravidlem, že systém nepotřebuje centrální autoritu. Dále je klíčovou vlastností, že vlastnictví jednotek kryptoměny se prokazuje vždy jen kryptograficky[8], a současně systém musí umožňovat provádět transakce, v rámci kterých dochází ke změně vlastníka dané jednotky. Systém kryptoměny by dále měl být schopen rozpoznat skutečnost, že byly v současnou chvíli zadány dvě rozdílné instrukce ke změně vlastníka totožné jednotky virtuálního aktiva a měl by provést jen jednu z nich.[9] A konečně, systém kryptoměn by měl definovat, zda mají vznikat nové jednotky kryptoměny, a pokud vznikají, tak za jakých okolností a s jakými parametry.[10]

Vzhledem k neuspořádanosti a nejednotnosti definic napříč vědními obory lze shrnout, že výše uvedený výčet nutných vlastností není uzavřený a postupem času se bude vnímání těchto rysů měnit, jakožto se bude současně vyvíjet i samotná technologie, na které jsou kryptoměny založeny (tzv. blockchain – k němu dále viz. kapitola 2.3).

---

[5] European Central Bank. *Virtual Currency Schemes*: *A further analysis* [online]. Frankfurt am Main, 2015. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf?941883c8460133b7758f498192 a3ed9e.

[6] Stablecoiny jsou kryptoměny, které jsou navázány na stabilní aktivum, jako je zlato či na FIAT měny (USD, EUR, GBP atd.), nebo dokonce jiné kryptoměny, jako je Bitcoin. Stablecoiny jsou navrženy tak, aby poskytovaly výhody kryptoměn (například rychlé a bezpečné transakce) a zároveň se vyhnuly volatilitě, která je s nimi často spojována.Většina stablecoinů je vázána v poměru 1:1 s aktivem, na které jsou navázány, aby si udržely stabilní hodnotu. Například stablecoin navázaný na americký dolar bude mít vždy hodnotu jednoho dolaru. Blíže viz: Financemagnates. *Stablecoins: A Steady Future for Digital Currencies?* [online] www. financemagnates.com, 16. března 2023 [cit. 23.11.2023], Dostupné z: https://www.financemagnates.com/cryptocurrency/education-centre/stablecoins-a-steady-future-for-digital-currencies/.

[7] LÁNSKÝ, Jan. *Kryptoměny*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 3.

[8] Kryptografie je metoda šifrování dat. Data lze po zašifrování rozšifrovat jen pokud uživatel zná šifrovací klíč. Bitcoin ke svému fungování používá tzv. asymetrickou kryptografii. Podrobnosti viz: STROUKAL, Dominik, SKALICKÝ, Jan. *Bitcoin a jiné krypto peníze budoucnosti*. 2. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 25.

[9] Tímto se zamezuje tzv. doublespendingu. V praxi se jedná o případy, kdy by daná jednotka virtuálního aktiva mohla být jedním uživatelem odeslána dvěma nebo více uživatelům sítě zároveň, a tím by byla narušena struktura vlastnické sítě virtuálního aktiva.

[10] LÁNSKÝ: *Kryptoměny*, s. 4.

2.2 Virtuální aktiva

Byť je Bitcoin dle mého názoru svou podstatou nejblíže pojmu „kryptoměna“, je nutné si uvědomit, že tuzemské zákony pojem „kryptoměna“ neznají a svou podstatou jde spíše o pojem patřící do oboru informačních technologií, šifrování nebo kryptografie; budu tedy pro účely této kvalifikační práce v širší souvislosti s Bitcoinem užívat pojem „virtuální aktiva“. Činím tak dále s ohledem na skutečnost, že tento zastřešující pojem lze nalézt v AML zákoně[11]. Ten v § 4 odst. 9 obsahuje následující definici: „*Virtuálním aktivem se pro účely tohoto zákona rozumí elektronicky uchovatelná nebo převoditelná jednotka, která je a) způsobilá plnit platební, směnnou nebo investiční funkci, bez ohledu na to, zda má nebo nemá emitenta, pokud se nejedná o 1. cenný papír, investiční nástroj, nebo peněžní prostředek podle zákona o platebním styku, 2. jednotku podle § 3 odst. 3 písm. c) bodů 4 až 7 zákona o platebním styku, nebo 3. jednotku, kterou je prováděna platba podle § 3 odst. 3 písm. e) zákona o platebním styku, nebo b) jednotkou podle písmene a) bodu 2 a kterou lze v konečném důsledku zaplatit pouze za úzce vymezený okruh zboží nebo služeb, který zahrnuje elektronicky uchovatelnou nebo převoditelnou jednotku podle písmene a).*“[12]

Vzhledem k poměrně řídké právní úpravě kryptoměn a zároveň s ohledem na neexistenci jakýchkoli jiných definic kryptoměn v našem právním řádu lze konstatovat, že definice uvedená v zákoně o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu je po právní stránce v současné době tou nejvýstižnější, a proto je na místě v souvislosti s Bitcoinem a dalšími kryptoměnami používat právě pojem „virtuální aktiva“.[13]

2.3 Blockchain

Technologii blockchainu poprvé představil Satoshi Nakamoto v roce 2008.[14] Bitcoin samotný byl provedením této technologie. Blockchain je typem tzv. distribuované účetní knihy (DLT). DLT představuje replikovaná, sdílená a synchronizovaná data geograficky rozprostřená napříč lokalitami, institucemi nebo zeměmi. DLT současně nemají žádného centrálního správce. Každý blok v DLT je propojen s předchozím blokem pomocí kryptografického algoritmu známého jako „hash“. Spojující se bloky vytvářejí řetězec, což je základní princip, který stojí za pojmem "blockchain". Blockchain představuje specifický typ databáze, která je

[11] Zákon č. 253/2008, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.
[12] Důvodová zpráva k zákonu č. 527/2020 Sb., sněmovní tisk č. 909/0 uvádí, že důvodem změny pojmu „virtuální měna“ na „virtuální aktiva“ bylo kromě jiného zejména zdůraznění investiční funkce těchto aktiv.
[13] Na tomto místě odotýkám, že od 1.1.2025 vstupuje do plné účinnosti nařízení MiCA, které definuje nově pojem „kryptoaktiva“.
[14] Satoshi Nakamoto. Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System [online]. 2008. Dostupné z: https://bitcoin.org/bitcoin.pdf.

distribuovaná a funguje na principu konsensu. Uzly neboli počítače v síti provádějí ověřování transakcí a přidávají je do blockchainu. Namísto centralizovaného zdroje pro ověření změn se využívá distribuovaný konsensuální algoritmus. Ten umožňuje uzlům dosáhnout shody tak, aby byl zaznamenán stejný údaj ve všech kopiích účetní knihy.[15]

Tradiční bankovní systém vyžaduje, aby se účetní kniha aktualizovala s určitým zpožděním po transakci, čímž banka i další instituce mají dostatečný přehled o veškerých transakcích. Finanční prostředky uživatelů příslušného bankovního systému jsou v tomto případě svěřeny do rukou třetí strany. Blockchain však odstraňuje potřebu této třetí strany. Činí tak tím, že přesouvá kompetenci ověřování do rukou samotných uživatelů. Jeho význam však jde ještě dál; na rozdíl od bank, které jsou vystaveny riziku útoku či narušení, je blockchain téměř nezranitelný a jeho bezpečnostní sféru je takřka nemožné prolomit.[16]

V souhrnu lze říci, že hlavním odlišujícím rysem blockchainu od tradičního systému, na kterém fungují bankovní transakce, je absence třetí strany. Pokud si budou chtít dva uživatelé v rámci současného bankovnictví odeslat platbu, musí tuto vždy potvrdit minimálně jedna třetí strana. Pokud tato transakci odepře nebo ji inak pozastaví, pak převod peněz jednoduše neproběhne. Blockchain ale takovou vlastnost nemá. Pokud totiž v rámci blockchainové sítě dojde k transakci mezi uživateli, je taková transakce činěna čistě mezi nimi a blockchain disponuje svým vlastním mechanismem, který transakci potvrdí a uloží do bloku. Tím se maximálně eliminuje zásah třetích stran.

2.4 Peníze a měna

Z důvodu poměrně častého zaměňování pojmu „peníze“ a „měna“ nejen laickou veřejností a současně ohledem na nezbytnost popsání typických funkcí peněz a měn pro účely dalších kapitol této kvalifikační práce, je dle mého názoru důležité uvést i stručné rozlišení těchto pojmů. V této části se budu věnovat tomu, jak jsou tyto pojmy popsány a vykládány především ekonomickými teoriemi a jak si stojí v rámci odborné literatury.

2.4.1 Peníze

V první řadě je třeba rozlišit základní rozdíl mezi měnou a penězi, a tím je rozdíl v jejich obecném užívání jako zastřešujícího pojmu napříč vědními obory.

Peníze jsou termínem a kategorií čistě ekonomickou a jsou zpravidla definovány jako zvláštní druh univerzálního zboží, jež slouží k vyjadřování cen ostatního zboží a služeb.

[15] WALKER, W. *Blockchain: Real-World Applications and Understanding: How Blockchain can be applied in your world*. Independently Published, 2019, s. 5.
[16] IDALION, A. *Blockchain: The complete guide to understanding Blockchain technology for beginners in record time*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017, s. 10.

Zpravidla také slouží jako zprostředkovatel prodeje a také se užívají k provádění nespočtů druhů plateb.[17]

Peníze disponují určitými typickými základními funkcemi. Tyto funkce peněz nejsou jakkoli zaneseny v rámci české legislativy. Jde o funkce, které se postupem času definovaly ekonomickými teoriemi. Skutečnost, že v posledních desetiletích se platební systémy, potažmo peníze, začaly značnou rychlostí vyvíjet, zapříčinila i to, že je odborná veřejnost nucena zkoumat a přehodnocovat jejich základní atributy, a případně definovat nové či eliminovat ty zastaralé.

Nové formy peněz disponují funkcemi, které nebyly v ekonomické literatuře dosud rozsáhle studovány, ale mohou být důležitými determinanty měnové rovnováhy, která vznikne v nadcházející éře zvýšené konkurence měn. [18]

První z těchto funkcí je obecná denominace hodnoty. Peníze slouží jako měřítko hodnoty statků a zboží. Samy peníze jsou tedy defacto univerzálním zbožím, které je schopno vyjádřit hodnotu jiného zboží a statků a umožnil tak i jejich vzájemné porovnání. Za zmínku také stojí, že v rámci této funkce mohou peníze vystupovat poměrně abstraktně a nemusejí být státní měnou, jež je vydaná státní autoritou. Jako příklad lze uvést zúčtovací měny v mezinárodním platebním styku. [19]

Další funkcí je všeobecný prostředek směny. Tím se rozumí, že peníze musejí umožňovat nákup a prodej zboží či jiných statků. V této roli peníze slouží k usnadnění oběhu zboží mezi jednotlivými účastníky trhu a samy o sobě mezi nimi kolují. Tento proces ztělesňuje funkci peněz jako oběživa. V moderních ekonomikách existují hotovostní peníze, které jsou v materiální podobě jako bankovky a mince, a bezhotovostní peníze, které existují v dematerializované podobě zůstatků na bankovních účtech nebo elektronických penězích, což jsou elektronicky uchovávané peněžní hodnoty sloužící k provádění plateb bez použití bankovního účtu. Prostupnost mezi jednotlivými formy oběživ by neměla být jakkoliv omezena a měla by být snadno dostupná. Zároveň je standardem, že v moderní tržní ekonomice výrazně převyšuje množství bezhotovostního oběživa nad množstvím hotovostního. [20]

V neposlední řadě by měly být peníze schopny všeobecného prostředku plateb a převodu kapitálu, jinak se tato označuje také jako funkce tzv. platidla. Tuto funkci si lze představit tak, že peníze musejí umožnovat úhradu pohledávek. Je nutné, aby peníze byly všeobecně přijímány

[17] KOTÁB, Petr. In: BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 336.
[18] HULL, I., SATTAH, O. *Revisiting the Properties of Money* [online]. www.arxiv.org, 2021 [cit. 10. listopadu 2023]. Dostupné z: https://arxiv.org/abs/2111.04483.
[19] KOTÁB, Petr. In: BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 336.
[20] Tamtéž.

k úhradě různých druhů plateb, ať už se jedná o platby, které míří do státního rozpočtu nebo o platby mezi fyzickými či právnickými osobami – úhrada závazků, platba pokut, platba daní, náhrada škod, výživné apod. [21]

Výše uvedené lze shrnout tak, že funkce peněz umožňují, že tyto budou způsobilé k užití všech druhů plateb, tzn. jejich atributy umožní jejich uživatelům s nimi ve společnosti uhradit veškeré závazky. Funkce platidla je nicméně některými odborníky považována za součást všeobecného prostředku směny, a není tedy samostatnou kategorií. Pro účely kvalifikační práce bude funkce platidla považována za součást všeobecného prostředku směny.

Posledním definičním znakem peněz je schopnost uchovávat hodnotu. Prakticky se jedná o to, že peníze jsou schopné dlouhodobě udržovat vnitřně určitou hodnotu. Peníze by měly být schopny uchovat svou hodnotu i pokud jsou vyňaty z oběhu a po delší prodlevě do něj opět navráceny. Dříve byla tato funkce značně zřetelnější, jelikož většina peněz byla tvořena kovovými mincemi, které samy o sobě nesly příslušnou hodnotu, která odpovídala právě hodnotě kovu, ze kterého byly vyrobeny. V současné době je standardní, že peníze existují zejména v papírové podobě.[22] Dle mého názoru tomu tak je především proto, že v průběhu času státní autority dospěly k závěru, že za situace, kdy jejich dluhy začnou výrazně růst, je třeba, aby existoval stabilizační mechanismus, který by krátkodobě jejich špatnou finanční situaci vyřešil, a tím byla v současné době i je tisk nových bankovek. Takový postup bude vždy výrazně jednodušší než vytěžení rudy, ze které budou vyraženy nové mince. Výše uvedený postoj ostatně zaujímá i Saifedean Ammous, který tvrdí, že ničím nekryté měny se zrodily z potřeby vlád zvládnout faktické neplnění svých závazků, jež plynuly ze zlatého standardu. FIAT systém dle jeho názoru nebyl navržen za účelem optimalizace uživatelských zkušeností s měnou, transakcemi a bankovnictvím.[23]

Penězům vyráběných z materiálů, jejichž jmenovitá hodnota neodpovídá jejich hodnotě, se reálně přezdívá „neplnohodnotné peníze“ (blíže k pojmu v kapitole 2.5).[24] V souvislosti s přechodem od mincí k reálným bankovkám považuji za vhodné uvést následující příklad. Představme si, že existuje americká mince s jmenovitou hodnotou 100$, kdy její reálná hodnota, respektive hodnota kovu, ze kterého je vyrobena, činí 70$. Těžko si lze představit, že americká bankovka s hodnotou 100$ bude mít sama o sobě reálnou hodnotu stejnou jako výše zmíněná mince, ledaže by byla vyrobena z materiálu, jež se hodnotou blíží hodnotě kovu,

[21] KOTÁB, Petr. In: BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 337-338.
[22] Tamtéž, str. 338.
[23] AMMOUS, S. *The fiat standard: Debt slavery alternative to human civilization,* Saif House, 2021, str. 58.
[24] VON MISES, L., *Lidské jednání: pojednání o ekonomii.* Praha: Liberální institut, 2006, s. 908.

ze kterého je vyrobena mince. Takové bankovky ovšem prakticky neexistují. Jmenovitou hodnotu budou mít nicméně totožnou; jinými slovy si za oba platební prostředky pořídíme stejné množství statků či služeb, nehledě na to, že mince svojí reálnou hodnotou bude mnohonásobně převyšovat danou bankovku. Mnoho lidí by pak mohlo namítat, že placení kovovými mincemi, tedy penězi, které v sobě nosí reálnou hodnotu některého kovu, mělo své opodstatnění. Pokud totiž disponujeme kovovými mincemi, vlastníme kromě hodnoty, kterou jim přisuzuje společnost či státní autorita, také reálnou hodnotu kovu, ze kterého je mince vyrobena, a tak v případě selhání platebního systému či znehodnocení měny je stále do určité míry jasné, jakou hodnotu bude mince mít. Například i v případě hyperinflace si mince zachová hodnotu, jež pramení právě z materiálu, kterým je tvořena. To se naopak nedá říct o bankovce.

Historicky je se vznikem bankovek spojen i tzv. zlatý standard. Jedná se o měnový systém, v němž je hodnota měny nebo papírových peněz přímo vázána na zlato. Země se v rámci tohoto standardu dohodly, že budou papírové peníze měnit za pevně stanovené množství zlata. Země, která používá zlatý standard, stanoví pevně určenou cenu zlata, a za tuto cenu zlato nakupuje a prodává. Tato pevná cena se používá k určení hodnoty měny.[25] V současné době neexistuje země, která by tento měnový systém provozovala. Anglie zlatý standard zrušila v roce 1931[26] a v roce 1933 tak učinilo i USA, byť zbytky jeho působení přetrvávaly až do roku 1973. [27] Tento systém je považován ekonomickými teoriemi i praxí za překonaný a v současné době je nahrazen systémem tzv. FIAT peněz (viz kapitola 2.5).

K výše uvedenému považuji za vhodné také dodat, že zastánci tradičních měn používají fakt, že Bitcoin a celá řada novodobých platebních systémů jsou fyzicky ničím kryty a nemají tzv. vnitřní hodnotu, jako argument pro jejich nezařazení pod pojem „peníze“.[28] Takovou argumentaci lze považovat za absurdní, jelikož nejen že peníze potažmo měna používaná v moderní ekonomice není zpravidla ničím kryta, ale jak už bylo zmíněno výše, státní autoritou emitované bankovky nemají žádnou reálnou hodnotu, kromě hodnoty, jež má papír, na kterém je jmenovitá hodnota otištěna. Společnost je nicméně fakticky nucena akceptovat právě hodnotu jmenovitou.

---

[25] LIOUDIS, N. *What is the gold standard? Advantages, alternatives, and history* [online]. www.investopedia.com, 2023 [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/ask/answers/09/gold-standard.asp.

[26] The National Archives. *Going Off Gold* [online]. Dostupný JPG z: https://www.nationalarchives.gov.uk/education/resources/thirties-britain/going-gold/.

[27] ELWELL, C. K. a další. *Brief history of the gold standard in the United States* [online]. Dostupné z: https://sgp.fas.org/crs/misc/R41887.pdf.

[28] HODLER, A. *Bitcoin has no intrinsic value — and that's great. - coinmonks – medium* [online]. www.medium.com, 2019 [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://medium.com/coinmonks/bitcoin-has-no-intrinsic-value-and-thats-great-e6994adbfe0f.

Závěrem je nutné podotknout, že výše uvedené znaky nejsou obligatorním determinantem toho, aby bylo možné dané aktivum označit za peníze. K tomu stačí naplnit znak všeobecného prostředku směny, tak, jak je dále rozvedeno v této kvalifikační práci. Současně je třeba podtrhnout, že výše uvedené znaky peněz nejsou vyčerpávající a existuje celá řada dalších atributů, kterými peníze mohou disponovat a které určují, do jaké míry jsou penězi „zdravými". Takovými funkčními prvky jsou například likvidita, zaměnitelnost, vnitřní hodnota nebo dělitelnost.[29]

2.4.2 Měna

Pokud se týká měny, jde zásadně o kategorii právní a jde o konkrétní formu nebo druh peněz. Aby bylo možné hovořit o měně jako takové, je třeba definovat její znaky.

Měna je v první řadě definovatelná podle všeobecně uznávaných právních obyčejů. Klíčovou roli v rozlišení měny a peněz hraje úprava právními předpisy a uznání státní autoritou. Měna musí být podle výše zmíněných zásad uznána autoritou státu a musí jí být přiznán status měny i příslušnými právními předpisy.[30] Zároveň musí stát příslušnou měnu přijímat i v rámci plateb jemu samotnému, tzn. že lze měnou hradit pokuty, daně či jiné poplatky určené státu. Současně je nutné, aby příslušná měna byla skutečným všeobecným platebním prostředkem; dispozice s měnou tedy musí být dostupná širokému okruhu subjektů. Jinými slovy měnou nebudou dle obecné teorie peníze, jež si zavede například jedno konkrétní město a tyto budou k dispozici jen jeho obyvatelům, kteří jimi nebudou moci za hranicemi města zaplatit. A konečně je třeba, aby bez výjimky disponovala všemi znaky peněz; tyto jsem podrobně rozebral v rámci kapitoly 2.4.1. Pro úplnost uvádím, že jde o následující funkce: 1. všeobecný prostředek směny, 2. uchovatel hodnoty a 3. denominátor hodnoty.[31]

2.5 Tradiční měny neboli FIAT měny

2.5.1 K FIAT měnám obecně

Označení „FIAT" vychází z latiny a lze jej přeložit jako "nechť se stane" nebo také „budiž". V angličtině a zejména pak mezi kryptoměnovými nadšenci se tento termín vžil pro formální nařízení, povolení nebo pravidlo. Je to výstižný termín pro současný měnový standard, protože se nejvíce vyznačuje tím, že úsudek a volný trh je nahrazen diktátem státu.[32]

---

[29] STROUKAL, SKALICKÝ: *Bitcoin a jiné krypto*…, s. 33.
[30] MANN, F. A. *The legal aspect of money: With special reference to comparative private and public international law*. Oxford: Clarendon Press, 1992, s. 10 an.
[31] NĚMEČEK, E. *Úvod do studia finanční politiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, s. 21 an.
[32] AMMOUS, S. *The fiat standard: Debt slavery alternative to human civilization,* Saif House, 2021, str. 58.

Pojem „neplnohodnotné peníze“ neboli „FIAT money“ poprvé použil ve své knize ekonom rakouské školy Ludwig Von Mises, když se pokoušel poukázat na slabiny státem či centrálními bankami vydávaných měn. Tyto měny definoval jako mince či kusy papíru, jež mají zanedbatelnou komoditní hodnotu a vláda je prohlásila za měnu a zároveň je učinila zákonnými platidly. Současně uvedl, že nejsou nárokem na komoditní peníze a jsou vydávány bez možnosti následné směny, a za tímto účelem státní autorita nedisponuje příslušnými státními rezervami. Hodnota těchto měn spočívá čistě v přijetí vládního zákona nebo nařízení.[33]

ČNB FIAT měny klasifikuje jako peníze s nuceným oběhem, jež nejsou kryty drahými kovy, nicméně lze za ně tyto nakoupit, a to za ceny, jež udává trh. Množství peněz v ekonomice, která FIAT měny užívá, je ekvivalentní potřebám ekonomiky a emitace nových peněz není závislá na vytěžení kovů, ze kterých by bylo třeba razit nové mince. Zároveň je v takové ekonomice typické, že většina platebních prostředků je bezhotovostních a k jejich emitaci dochází emisí úvěrů. ČNB následně dodává, že hodnota peněz je defacto udávána tím, jak důsledně centrální banka pečuje o svoji měnovou stabilitu. [34]

FIAT měny lze tedy shrnout jako vládou emitované peníze, které nejsou kryté fyzickou komoditou jako je např. zlato nebo stříbro, ale státní autoritou, která je vydala. Hodnota FIAT měn je odvozena ze vztahu mezi nabídkou a poptávkou a stabilitou státní autority, která je vydává, nikoli z hodnoty komodity, která je kryje. Důležité je také podotknout, že většina moderních měn, a to včetně amerického dolaru, nebo eura jsou právě zmíněné FIAT měny.[35]

2.5.2 Měna optikou české legislativy

Kromě výše uvedené definice je na místě uvést i definici měny, kterou konstruuje český zákon, případně moc soudní či výkonná. Definici měny lze nicméně v českých zákonech nalézt jen těžko. Určitým východiskem může být zejména zákon o daních z příjmů, zákon o ČNB, nebo zákon o platebním styku.

Dle § 2 písm. b) z. o ČNB vydává ČNB bankovky a mince a dle písm. c) téhož paragrafu řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank. Současně je důležitý i § 12, kdy tento uvádí následující: *„Česká národní banka má výhradní právo vydávat bankovky a mince, jakož i mince pamětní (dále jen "bankovky a mince")*“, a zejména pak § 16, který v odstavci prvním stanoví, že **„***Platné bankovky a mince vydané Českou národní bankou jsou zákonnými penězi ve své nominální hodnotě při všech platbách na území České republiky*“. Současně je třeba věnovat

[33] VON MISES, Ludwig. *Lidské jednání: pojednání o ekonomii.* Praha: Liberální institut, 2006, s. 908.
[34] Česká národní banka. *Čím je kryta měna?* [online]. cnb.cz, [cit. 23.listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Cim-je-kryta-mena/.
[35] CHEN, J. *Fiat Money: What It Is, How It Works, Example, Pros & Cons* [online]. www.investopedia.cz, 5. července 2023 [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/terms/f/fiatmoney.asp.

pozornost i § 2 zákona o platebním styku, kdy tento definuje, co se rozumí peněžními prostředky, přičemž těmito jsou konkrétně „*bankovky, mince, bezhotovostní peněžní prostředky a elektronické peníze*“. Z výše uvedeného plyne, že zákonnou měnou na území České republiky jsou bankovky a mince, jež jsou emitovány ČNB a peněžní jednotkou je pak koruna česká[36].

S pojmem „cizí měna“ pracuje zákon o daních z příjmů, který v § 4 odst. 1, písm. ze) určuje, že od daně je osvobozen „*kursový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně, …*“, nicméně opět stejně jako výše zmíněné zákony nedisponuje definicí cizí měny nebo dokonce měny samotné.

Lze tedy uzavřít, že ačkoliv tuzemské zákony pracují s pojmem „měna“ a „cizí měna“ poměrně intenzivně napříč velkým spektrem zákonů, neexistuje v současné době zákonodárcem konstruovaná definice. Tato skutečnost se pak poměrně zřetelně odráží na způsobu, jakým české soudy rozhodují o věcech, jež se týkají měnového práva. Rozhodnutí soudů v těchto otázkách často nemusí mít oporu v zákoně a soudy si mohou libovolně definovat co je a není měnou v právním slova smyslu. Na výše uvedené ostatně upozorňuje ve svém článku i Dominik Výborný[37].

2.5.3 Měna optikou české judikatury

Dne 17.2.2022 rozhodl Krajský soud v Brně o žalobě žalobce J.B. proti žalovanému Odvolacímu finančnímu ředitelství.[38] J.B. napadal žalobou rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2020, č. j. 8955/20/5200-10422-706807. Předmětem věci bylo posouzení, zda prodej Bitcoinů za českou měnu podléhá osvobození od daně z příjmů podle § 4 odst. 1 písm. ze). Součástí této otázky byl pochopitelně i výklad „měny“ a „cizí měny“ dle českého práva. Tento byl soudem rozvíjen zejména v rovině zákona o daních z příjmů, zákona o platebním styku nebo také zákona o ČNB. Součástí rozsudku bylo i vyjádření žalovaného (bod III.): „*Bitcoin nelze považovat za peníze ani cizí měnu, neboť* ***není uznáván státem, nemá žádnou autoritu, která by jej regulovala, a nedisponuje hmotnou existencí***“. Cizí měnou je tedy dle slov žalovaného jen měna, jež je a) uznaná státem, b) má centrální autoritu, jež jej reguluje a c) disponuje hmotnou existencí (tímto jsou myšleny bankovky a mince). Je důležité podotknout, že Krajský soud v Brně definici konstruovanou Odvolacím finančním ředitelstvím neoznačil za vadnou nebo dokonce jakkoli nekomentoval. Sám soud pak v bodě V. zpracoval na první pohled poměrně rozsáhlou analýzu definice měny a cizí měny. Dle soudu jsou pro účely tehdejšího

[36] § 13 zákona o ČNB.
[37] VÝBORNÝ, D. *Bitcoin – bezdomovec hledající v právní džungli své místo* [online]. kdpcr.cz, 27. září 2022 [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.kdpcr.cz/informace/aktuality/podcasty/bitcoin-bezdomovec-hledajici-v-pravni-dzungli-sve-misto.
[38] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48 .

ustanovení § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů[39] cizí měnou pouze peněžní prostředky, jež emitují zahraniční centrální banky, kdy jejich oběh musí být centrálními bankami i regulován a zároveň mají tyto zákonnou oporu na území určité země nebo skupiny zemí. Soud si tedy z důvodu absence zákonné definice měny nebo cizí měny vykonstruoval definici vlastní. Tato nicméně dle slov soudu platí jen pro účely zákona o daních z příjmů. Otázkou pak zůstává, jak by soud vyložil cizí měnu například v intencích zákona č. 563/1991 Sb.[40], zákona o platebním styku nebo zákona o ČNB či řady dalších předpisů.

3 Povaha Bitcoinu dle ekonomických teorií a de lege lata

Kapitola 3. se v návaznosti na předchozí kapitolu, kde jsem v hrubých rysech představil základní funkce peněz a měny, věnuje vyhodnocení jednotlivých vlastností Bitcoinu v kontextu termínů „měna a „peníze“, a zda atributy Bitcoinu splňují jejich definiční znaky. V rámci podkapitoly věnující se Bitcoinu jako měně, je věnována pozornost kontroverznímu výkladu definice měny Krajským soudem v Brně. A konečně je tato kapitola zaměřena na hodnocení Bitcoinu ze strany některých správních orgánů.

3.1 Bitcoin jako peníze

Abychom byli schopni úspěšně analyzovat Bitcoin po právní stránce a vyhodnotit, jak si stojí jako potenciální měna, jsme v první řadě nuceni řešit jeho status v rámci peněz. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, rozlišování pojmu peněz a měny je zásadní, a to zejména z důvodu usazení daného aktiva do právní regulace obecně a dále pak z důvodu jeho chování ve světle daňových předpisů. Tato podkapitola je z výše uvedených důvodů zaměřená spíše na ekonomické rysy Bitcoinu. Cílem podkapitoly 3.1 je primárně zhodnotit, zda Bitcoin plní funkce peněz tak, jak jsou definovány v kapitole 2.4.1.

3.1.1 Jak vnímají Bitcoin firmy a retail

Bitcoin si stále hledá své místo mezi jeho uživateli a investory. Většina retailových investorů vnímá Bitcoin prozatím jako čistou spekulaci, v komunitě investorů do tradičních investičních nástrojů jako jsou dluhopisy nebo akcie není výjimkou srovnání Bitcoinu s hazardní hrou. Kromě výše uvedeného nicméně Bitcoin dominantním způsobem vstupuje i do role peněz. V současné době průběžně dochází k jeho adopci ze strany firem a e-shopů.

[39] K tomuto uvádím, že v roce 2024 došlo k novele zákona o daních z příjmů, kdy došlo ke zrušení § 4 odst. 1 písm. za) a nově jsou tyto příjmy předmětem ostatních příjmů dle § 10 odst. 1 písm. q), přičemž budou osvobozeny, pokud nepřesáhnou s dalšími příjmy spadajícími do tohoto druhu příjmů celkovou úhrnnou částku 50 000 Kč za rok, jak ostatně vyplývá z důvodové zprávy. Blíže viz Důvodová zpráva k zákonu č. 349/2023 Sb., změna některých zákonů v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů. Str. 118.
[40] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Jako příklad lze uvést platební bránu české společnosti Confirmo, která zveřejnila data za rok 2022, ze kterých je patrné, že dochází k výraznému nárůstu plateb virtuálními aktivy. Za rok 2022 Confirmo zpracovalo platby ve virtuálních aktivech v objemu cirka 65 milionu EUR, přičemž o rok později činil tento objem neuvěřitelných 214 milionu EUR.[41] Nutno nicméně podotknout, že velký vliv na tato data mají investoři na devizových burzách, kteří rádi používají stablecoin USDT. Podíl Bitcoinu na výše zmíněných platbách je ovšem stále enormní a aktuálně činí něco okolo 43%.[42] Oblíbenosti Bitcoinu si všimli i velcí čeští hráči nejen na trhu e-komerce, a tak je v současné době již standardem, že např. na internetovém obchodě Alza, Prusa 3D tisk nebo inSPORTline lze již jednoduše zaplatit Bitcoinem.[43] Výjimkou není ani společnost Qerko, která provozuje platební brány primárně pro restaurace. V současné době je tedy všední věcí, že lze ve stovkách restauracích po celé ČR zaplatit Bitcoinem.[44]

I přes výraznou adopci Bitcoinu nicméně přetrvává otázka, zda je způsobilý k tomu, aby fungoval jako skutečné peníze, a to zejména s ohledem na základní funkce peněz.

3.1.2 Bitcoin jako všeobecný prostředek směny

Stěžejní otázkou této podkapitoly je, zda Bitcoin může sloužit jako všeobecný prostředek směny. Pro úplnost uvádím, že pro účely kvalifikační práce jsou funkce peněz definovány jako: (I) všeobecný prostředek směny, (II) uchovatel hodnoty a (III) účetní jednotka. Dodávám, že tyto funkce nejsou nezbytným předpokladem pro zařazení konkrétního aktiva do kategorie peněz; abychom něco mohli definovat jako peníze, čistě bez ohledu na to, do jaké míry jimi skutečně jsou, nebo o jak zdravé peníze se jedná, platí mezi částí ekonomů poučka, že penězi je cokoli, co je běžně (nebo obecně) používáno jako prostředek směny.[45] Právě skutečnost, že aktivu stačí čistě požadavek na všeobecného prostředku směny, lze poměrně snadno demonstrovat na státy regulovaných měnách procházejících hyperinflací. Koncem minulého století zavedla Brazílie pro účely boje proti inflace novou měnu, kterou byl Brazilský real. Byť i tento si nakonec prošel a opakovaně prochází hyperinflací, je stále občany Brazílie používán

---

[41] ALI, Sabina. *Placení kryptoměnami je na vzestupu. Využívají je v e-shopech i energetice* [online]. idnes.cz, 12. srpna 2024 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/kryptomeny-placeni-bitcoin-alza-confirmo-dane.A240811_175904_ekonomika_kori.

[42] CONFIRMO. *Confirmo Insights for August 2024 are here – let's see what's currently trending in crypto payments!* [online]. LinkedIn.com, 8. září 2024 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://www.linkedin.com/company/confirmoltd/posts/?feedView=all.

[43] COINMATE. *Kde přijímají platby bitcoinem?* [online]. Coinmate.io, 11. dubna 2024 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://coinmate.io/cz/kde-prijimaji-platby-bitcoinem/.

[44] Špi. *Český startup Qerko testuje možnost platit v restauracích Bitcoinem* [online]. e15.cz, 13. června 2023 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://www.e15.cz/kryptomeny/cesky-startup-qerko-testuje-moznost-platit-v-restauracich-bitcoinem-1398791.

[45] HAZLETT, Peter K. Is bitcoin money? And what that means. *The Quarterly Review of Economics and Finance* [online]. 2020, č. 77 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/j.qref.2019.10.003.

jako každodenní platidlo.[46] Je neoddiskutovatelné, že jakákoliv měna, jež prochází hyperinflací, zásadně není schopna plnit vlastnost účetní jednotky (s ohledem na volatilitu kurzu), a tím spíše ani uchovatele hodnoty. Stále je však způsobilá plnit funkci všeobecného prostředku směny. Pokud se totiž jednoduše běžní občané daného státu rozhodnou měnu používat, nemusí být nutně extrémní inflace překážkou.

Jak je uvedeno výše, aby bylo možné něco klasifikovat jako peníze, musí být dané aktivum široce přijímáno výměnou za zboží a služby. V počátcích své existence se Bitcoin snažil toto kritérium splnit. Původně bylo jeho využití omezeno na neekonomické transakce mezi těmi, kdo se podíleli na jeho vývoji. Postupem času však Bitcoin získal na popularitě. Do roku 2013 se jeho cena vyšplhala nad 700 USD a jako platidlo ho začali přijímat velcí internetoví prodejci jako například Overstock.[47]

Navzdory tomuto nárůstu přijetí zůstává role Bitcoinu jako prostředku směny omezená. Podle Yermacka sice Bitcoin přijímá stále více obchodníků, zejména e-shopy, případně internetová tržiště[48], ale jeho globální komerční využití zůstává zanedbatelné. Dle Yermecka tato omezené přijetí naznačuje, že Bitcoin ještě plně nefunguje jako směnný prostředek rovnocenný FIAT měnám.[49] To je do značné míry přičítáno volatilitě hodnoty Bitcoinu, která z něj činí méně atraktivní možnost pro každodenní transakce. Kromě toho brání širokému využití Bitcoinu v maloobchodních transakcích skutečnost, že transakce s ním jsou ve srovnání s tradičními platebními metodami relativně pomalé. Výše uvedené ostatně konstatuje i Michal Zagol, který uvádí následující: „*Ačkoli kryptoměny lze využít k platbě, absentuje u nich všeobecnost, v současné době jimi nelze platit v drtivé většině obchodů ani u poskytovatelů služeb, kryptoměny tedy nejsou všeobecně přijímaným prostředkem směny a nenaplňují první funkci peněz*.“ Zagol současně poukazuje na důležitost rozlišování Bitcoinu jako peněžitého plnění (peněz) a movité věci nehmotné, jelikož česká legislativa, jmenovitě např. občanský soudní řád[50] kalkuluje se dvěma variantami plnění; tj. nepeněžité a peněžité, v důsledku čehož je dále rozlišováno počítání úroků z prodlení. Důvodnou otázku by pak bylo, zda-li může věřitel požadovat úroky z prodlení z Bitcoinů, s jejichž vrácením je dlužník v prodlení.[51] Byť se totiž Bitcoin v mnoha ohledech chová jako klasické peníze, soud by se nejspíš přiklonil k názoru,

[46] Tamtéž.
[47] Tamtéž.
[48] Jako je například Market Place na platformě Facebook od společnosti Meta, kde mnoho lidí nabízí movité i nemovité věci výměnnou za Bitcoin namísto CZK nebo EUR.
[49] YERMACK, David. Is Bitcoin a Real Currency? *Handbook of digital currency* [online]. 2015, s. 31 - 43 [cit. 8. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/B978-0-12-802117-0.00002-3
[50] § Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
[51] ZAGOL, Michal. *Jsou kryptoměny peníze?* [online]. advokatnidenik.cz, 4. ledna 2021 [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://advokatnidenik.cz/2021/01/04/jsou-kryptomeny-penize/.

že Bitcoin jimi není, a tudíž půjde v rámci vrácení Bitcoinů věřiteli o nárok na nepeněžité plnění, který by úrokům z prodlení nepodléhal, pokud by si tak strany explicitně nesjednaly.

Yermeckovu analýzu kritizovali Peter Hazlett a kol. ve svém článku z roku 2020, přičemž jako opěrný argument pro trvzení, že Bitcoin plní prostředek směny, užili tržní kapitalizaci[52] Bitcoinu, kterou porovnávali s tržní kapitalizací státních peněz. Úvaha spočívala v tom, že v zásadě nejdůležitějším indikátorem toho, jestli je dané aktivum způsobilé sloužit jako prostředek směny, je poptávka po něm.[53] Tato poptávka se v ekonomické rovině do určité míry promítá právě do tržní kapitalizace daného aktiva.

Peter Hazlett a kol. poukazují na skutečnost, že Yermeck zaměňuje základní funkce peněz se znakem, který peníze definuje, tj. obecný prostředek směny. Následně úvahu rozvíjí právě směrem k výše zmíněné tržní kapitalizaci, přičemž uvádí data publikovaná Mezinárodním měnovým fondem. Ze statistik je patrné, že k roku 2018 byla tržní kapitalizace Bitcoinu 7. nejvyšší na světě v porovnání se všemi státními měnami. Pro srovnání – tržní kapitalizace Bitcoinu v roce 2018 činila zhruba 130 miliard USD, zatímco Mexické peso nebo Polský zlotý disponovaly tržní kapitalizací méně než 90 miliard USD.[54] Pro úplnost uvádím, že k datu 8.9.2024 činí tržní kapitalizace Bitcoinu už více než 1 bilion USD. K výše uvedenému nicméně považuji za vhodné dodat, že tržní kapitalizace sama o sobě nestačí pro určení skutečnosti, zda je dané aktivum ve společnosti žádané za účelem placení. Právě Yermack totiž varuje, že tržní kapitalizace Bitcoinu bude více determinovaná spekulací na jeho ceně než jeho funkcí jako všeobecného platidla.[55]

Závěrem je tedy vhodné zdůraznit, že ačkoli je tržní kapitalizace důležitým indikátorem poptávky po určitém aktivu, tato poptávka nemusí nutně odrážet skutečnou funkci aktiva jako peněz v tradičním smyslu. V případě Bitcoinu se významná část této poptávky zdá být prozatím spekulativní, což do jisté míry omezuje jeho schopnost fungovat jako všeobecně přijímaný prostředek směny. Dle mého názoru nicméně s ohledem na astronomicky stoupající adopci nejen retailem a firmami, ale i státy samotnými[56] ve spojení se zmíněnou tržní kapitalizací, Bitcoin naplňuje znak všeobecného prostředku směny a představuje tedy peníze.

---

[52] Tržní kapitalizace (neboli Market Cap) celková hodnota všech vytěžených mincí/peněz v oběhu. Vypočítá se vynásobením počtu mincí/peněz v oběhu aktuální tržní cenou jedné mince/jednotky peněz. Blíže viz: Coinbase. *What is market cap?* [online]. Coinbase.com, [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://www.coinbase.com/learn/crypto-basics/what-is-market-cap.

[53] YERMACK, David. Is Bitcoin a Real Currency? *Handbook of digital currency* [online]. 2015, s. 31 - 43 [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/B978-0-12-802117-0.00002-3.

[54] Tamtéž.

[55] Tamtéž.

[56] Např. El Salvador. Blíže viz ALFARO, Laura a kol. *El Salvador: Launching Bitcoin as Legal Tender* [online]. Harvard Business School, březen 2022 [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=62068.

3.1.3 Bitcoin jako uchovatel hodnoty

Byť v rámci kapitoly 3.1.2 byla uzavřena otázka statusu Bitcoinu jako peněz, považuji za vhodné rozvést i další vlastnosti peněz, které škálují peníze co do jejich kvality.

Další funkcí peněz je jejich schopnost uchovávat hodnotu v čase. Tradiční měny, jako je USD a EUR, mají relativně stabilní kupní sílu, což uživatelům umožňuje držet je s očekáváním, že jejich hodnota zůstane stabilní. Tato stabilita je nezbytná k tomu, aby měna fungovala jako spolehlivý uchovatel hodnoty.

Bitcoin je naproti tomu proslul svou cenovou volatilitou. Jeho hodnota může během krátkých období dramaticky kolísat, což z něj činí rizikovější aktivum, a na první pohled tak selhává jako uchovatel hodnoty. Například jen v roce 2018 se tržní kapitalizace Bitcoinu pohybovala v rozmezí od necelých 500 miliard USD do 1 bilionu USD.[57] Tato extrémní volatilita znamená, že ti, kdo vlastní Bitcoin za účelem uchování hodnoty v čase, jsou vystaveni značnému riziku, protože jejich kupní síla se může v krátkém časovém horizontu výrazně měnit v závislosti na tržních podmínkách. Domnívám se nicméně, že výše uvedené nemusí ve světle funkce uchování hodnoty činit problém. Bitcoin totiž tuto funkci plní více než dobře a níže uvádím, proč tomu tak je.

Jedním z důvodů je skutečnost, že Bitcoinů existuje pouze omezené množství, tj. necelých 21 milionů mincí. Cirkulace a emitace nových mincí je navíc transparentní a je známá až do vyčerpání celkového možného počtu mincí v oběhu. Tato vlastnost představuje dlouhodobý potenciál jako uchovatele hodnoty, zejména v rámci zajištění proti inflaci a je snadno dohledatelná v rámci open source kódu, jež si může kdokoli přečíst.[58] Bitcoinová komunita vyzdvihuje jeho decentralizovanou povahu a předvídatelný harmonogram vydávání nových mincí jako atributy, které by mu mohly umožnit sloužit mu jako uchovatel hodnoty, podobně jako zlato. Tato vlastnost Bitcoinu vedla některé k tomu, že jej označují za „digitální zlato“, ačkoli stejné úrovně stability a důvěry ještě nedosáhl. Výše uvedené ostatně tvrdí i analytik Laboure z Deutsche Bank.[59] FIAT měny naproti tomu trpí neomezenou a nepředvídatelnou emitací nových bankovek a mincí do oběhu, což výrazným způsobem každoročně zvyšuje objem veškerých peněz v ekonomice, a dochází tak průběžně ke znehodnocení dané měny.

---

[57] Statista. *Bitcoin market capitalization from April 2013 to September 26, 2024* [online]. Statista.com, září 2024 [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://www.statista.com/statistics/377382/bitcoin-market-capitalization/.

[58] Unchained. *Bitcoin's Source Code: Why There Will Only Ever Be 21 Million Bitcoins* [online]. Unchained.com, 7. března 2022 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://unchained.com/blog/bitcoin-source-code-21-million/.

[59] Deutsche Bank. *I could potentially see Bitcoin become the 21st-century gold* [online]. db.com, [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://www.db.com/what-next/digital-disruption/dossier-payments/i-could-potentially-see-bitcoin-to-become-the-21st-century-gold.

Pro zajímavost uvádím, že nárůst množství nových Bitcoinů v oběhu činí za poslední 3 roky 1,77 %, 1,74 % a 1,71 %,[60] přičemž tyto hodnoty se předvídatelně a jasně nadále snižují. Mezitím nárůst celkového množství peněz v oběhu například ekonomiky Nového Zélandu nebo Norska činí za periodu 25 let (od roku 1990 – 2015) zhruba 7 % ročně.[61]

Zároveň zmiňuji studii Zhanga a kol., jež metodou rozkladu variačního módu (VMD) provedli rozklad cenových pohybů Bitcoinu v různých časových měřítkách, přičemž došli k závěru, že nízkofrekvenční cenové pohyby Bitcoinu odrážejí dlouhodobou investiční poptávku.[62] Tento poznatek staví Bitcoin do pozice strategického aktiva pro investory, kteří v něm chtějí dlouhodobě udržovat hodnotu svého majetku.

Velmi zajímavý výzkum provedli také Marek Vochozka a kol., kteří zkoumali, zda Bitcoin může sloužit jako národní měna, a činili tak na příkladu České republiky. Autoři zkoumali, zda Bitcoin splňuje kritéria, která definují peníze a hodnotili jeho potenciální dopad na HDP země. Studie kombinovala teoretickou analýzu s empirickými daty a k modelování vlivu Bitcoinu na hospodářský růst využila neuronové sítě. Hlavním závěrem studie je, že ačkoli Bitcoin technicky splňuje kritéria peněz, jeho volatilita a globální charakter jej činí nevhodným jako národní měnu pro Českou republiku. Analýza neuronové sítě ukazuje, že dopad Bitcoinu na HDP by byl značný, ale nikoli příznivý. Zhodnocení Bitcoinu by mohlo vytvořit iluzi vyššího růstu HDP měřeného v zahraničních měnách, což by však bylo škodlivé pro domácí ekonomiku, kde je pro udržitelný růst nezbytná stabilita a předvídatelnost. Závěrem lze říci, že Bitcoin sice splňuje technické požadavky na peníze, ale jeho volatilita a absence centrální regulace představují významná rizika. Autoři tvrdí, že tyto vlastnosti omezují užitečnost Bitcoinu při podpoře národohospodářského růstu, zejména v menších ekonomikách, jako je Česká republika.[63]

Z mého pohledu Bitcoin plní funkci uchovatele hodnoty více než obstojně; tržní kapitalizace Bitcoinu, potažmo jeho cena, i přes značné odchylky, vykazuje v dlouhodobém horizontu progresivní růst,[64] zatímco uvolňování nových mincí do oběhu je transparentní, předvídatelné a neexcesivní. Sekundární otázkou by pak nicméně bylo, zda je způsobilý plnit

---

[60] AMMOUS, Saifedean. Can cryptocurrencies fulfil the functions of money? *The Quarterly Review of Economics and Finance* [online]. 2018, č. 70 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/j.qref.2018.05.010.
[61] Tamtéž.
[62] ZHANG, Dingxuan a kol. Speculation or currency? Multi-scale analysis of cryptocurrencies—The case of Bitcoin. *International Review of Financial Analysis* [online]. 2023, č. 88 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/j.irfa.2023.102700.
[63] VOCHOZKA, Miroslav a kol. Bitcoin as a National Currency: A Case Study for the Czech Republic. *Acta Montanistica Slovaca*, 2024, č. 29(1), s. 13-25. Dostupné z: https://doi.org/10.46544/AMS.v29i1.02.
[64] EDWARDS, John a kol. *Bitcoin's Price History* [online]. Investopedia.com, 23. září 2024 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/articles/forex/121815/bitcoins-price-history.asp.

funkce plnohodnotné státní měny právě s ohledem na nepřiměřenou volatilitu oproti tradičním měnám.

3.1.4 Bitcoin jako zúčtovací jednotka

Třetí klíčovou funkcí peněz je sloužit jako zúčtovací jednotka, což znamená, že se dané aktivum dá použít k měření hodnoty zboží a služeb. Zúčtovací jednotka musí nabízet relativně stabilní hodnotu, aby mohla sloužit jako spolehlivý referenční bod pro oceňování zboží a služeb. Například v ekonomikách s hyperinflací, jako je Venezuela, lokální měna neslouží jako účinná zúčtovací jednotka, protože ceny zboží kolísají tak rychle, že měna nemůže poskytnout stabilní referenční hodnotu.[65]

O schopnosti Bitcoinu fungovat jako zúčtovací jednotka se vedou rozsáhlé diskuse a zejména kvůli jeho přetrvávající volatilitě má Bitcoin v této roli značné problémy. Jak ve svém článku uvádí Ammous, kvůli divoce kolísající poptávce po Bitcoinu je tento příliš nestabilní na to, aby mohl být v dohledné budoucnosti používán jako zúčtovací jednotka.[66]

Dalším problémem je, že ceny musí být často uváděny v malých zlomcích Bitcoinu (např. 0,001 Bitcoinu), což komplikuje jeho používání při každodenních transakcích. Jak poznamenává i Yermack, rovněž tato skutečnost činí z Bitcoinu špatnou zúčtovací jednotku.[67] Navíc většina transakcí zahrnujících Bitcoin je ve skutečnosti denominována ve FIAT měně. Například když lidé nakupují zboží za Bitcoin, cena je obvykle vázána na USD, EUR, CZK nebo jinou stabilní státní měnu a ekvivalentní částka v Bitcoinech je vypočítána v okamžiku nákupu. Tato závislost na FIAT měnách při stanovování cen naznačuje, že Bitcoin má oproti stabilním měnám jako je USD nebo EUR značné problémy s fungováním jako samostatná zúčtovací jednotka. Obchodníci pochopitelně mohou dané zboží nebo služby nabízet přímo v Bitcoinech, nicméně vzhledem k vysoké volatilitě, by takový způsob nabízení vedl k tomu, že tito by museli pravidelně cenu aktualizovat, což se nejeví jako příliš praktické.

Navzdory kolísavé hodnotě Bitcoinu jeho konzistentní role v globálních transakcích naznačuje, že může fungovat jako zúčtovací jednotka, zejména v digitálních ekonomikách a na rozvíjejících se trzích. Byť se v roli zúčtovací jednotky nemůže Bitcoin rovnat měnám jako je USD nebo EUR, především z důvodu vysoké volatility, tak v zemích, které zažívají hyperinflaci (například Venezuela), byl Bitcoin dokonce používán jako stabilnější alternativa

[65] AMMOUS, Saifedean. Can cryptocurrencies fulfil the functions of money? *The Quarterly Review of Economics and Finance* [online]. 2018, č. 70 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/j.qref.2018.05.010.
[66] Tamtéž.
[67] YERMACK, David. Is Bitcoin a Real Currency? *Handbook of digital currency* [online]. 2015, s. 31 - 43 [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/B978-0-12-802117-0.00002-3.

k místním FIAT měnám, což ukazuje jeho potenciál sloužit v extrémních případech jako spolehlivé měřítko cen.[68]

Jedinečná schopnost Bitcoinu fungovat v určitých situacích jako zúčtovací jednotka a současně jako uchovatel hodnoty pro dlouhodobé investory podtrhuje jeho všestrannost. Tyto role jsou však nezanedbatelně ovlivněny jeho volatilitou a spekulativní povahou. Vícestupňová analýza studie Zhanga a kol. nicméně ukazuje, že zatímco krátkodobé až střednědobé cenové pohyby (vysokofrekvenční a středněfrekvenční režimy) jsou často poháněny spekulacemi, nízkofrekvenční pohyby odpovídají stabilním atributům podobným tradičním měnám.[69]

3.2 Bitcoin jako měna

Bitcoin disponuje výrazným potenciálem plnit znaky měny. Kapitola 2.4.2 byla věnována obligatorním znakům měny, přičemž následující kapitoly rozvíjely úvahy o charakteru měny zejména ve světle moci zákonodárné a soudní. Kapitola 3.2 na tyto úvahy navazuje a uzavírá, zda je i Bitcoin připravený na to být měnou. Současně je věnován prostor tomu, zda je vůbec výklad definice měny učiněný finančním úřadem a Krajským soudem v Brně[70] v souladu s aktuálním výkladem tohoto pojmu odbornou veřejností.

3.2.1 Bitcoin jako měna pohledem státních institucí

Postupná integrace Bitcoinu a dalších kryptoměn do finančního ekosystému vyvolala různorodé reakce regulačních orgánů a finančních institucí po celém světě. V České republice se k Bitcoinu opakovaně vyjádřily klíčové instituce, které ovlivňují jeho přijetí a regulaci. Tato podkapitola popisuje postoje významných českých institucí k Bitcoinu, zejména ve světle Bitcoinu jako potenciální měny.

ČNB konstatuje, že virtuální aktiva jako Bitcoin nejsou podle českého práva považovány za elektronické peníze. Zdůrazňuje, že Bitcoin nepředstavuje peněžní pohledávku vůči emitentovi a postrádá podporu centrální autority. Proto subjekty obchodující s virtuálními aktivy nepodléhají stejnému regulatornímu dohledu jako tradiční finanční instituce. Konkrétně uvádí následující: *„Data evidovaná v protokolu bitcoin („bitcoin“) nemají charakter pohledávky držitele bitcoinů za jinou osobou, nejsou to tedy bezhotovostní peněžní prostředky ani elektronické peníze (§ 4 ZPS), resp. peněžní prostředky ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1*

[68] Reuters. *Venezuela's economy regresses as crypto fills the gaps* [online]. Reuters.com, 22. června 2021 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://www.reuters.com/technology/venezuelas-economy-regresses-crypto-fills-gaps-2021-06-22/.
[69] ZHANG, Dingxuan a kol. Speculation or currency? Multi-scale analysis of cryptocurrencies—The case of Bitcoin. *International Review of Financial Analysis* [online]. 2023, č. 88 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/j.irfa.2023.102700.
[70] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48.

písm. c) ZPS.“ Zároveň uvedla následující: „*Bitcoiny nevykazují ani znaky investičního nástroje podle § 3 ZPKT, protože nemají povahu cenného papíru (ani zaknihovaného, mj. v nich není vtěleno žádné právo) ani derivátu*.“[71] Dovolím si podotknout, že výše uvedené stanovisko bylo ČNB zveřejněno již v roce 2014, kdy bylo povědomí o Bitcoinu, nejen ze strany ČNB, značně nízké.

V roce 2018 vyšel na webu ČNB rozhovor s Mojmírem Hamplem, toho času guvernérem ČNB s názvem „*Náš postoj ke kryptoměnám*“. Mojmír Hampl na otázku tazatele ohledně statusu Bitcoinu odpověděl následujícím způsobem; „*V prvé řadě bych řekl, že pro mě osobně kryptoměny nejsou peníze. Nezdá se mi totiž, že by se chovaly jako peníze, jako měna. Spíše se chovají jako klasické komodity.*“. Dále toto tvrzení odůvodňuje vysokou volatilitou, omezeným mechanismem počtu transakcí za jednotku času, omezeným počtem mincí a decentralizací celého Bitcoin protokolu.[72]

V dalším rozhovoru z roku 2023, tentokrát s Oldřichem Dědkem, členem bankovní rady ČNB, s názvem „*Trh s kryptoměnami vyrostl natolik, že by mohl ohrozit celosvětový finanční svět*“ uznává Dědek rychlý růst trhu s virtuálními aktivy a naznačuje, že pokud by nebyl kontrolován, mohly by virtuální aktiva představovat riziko pro globální finanční stabilitu. Pokud se týká původního stanoviska ČNB ke statusu Bitcoinu jako rizikové investičního nástroje a jeho (ne)uznání jako peníze či měny, nebyl tento postoj změněn ani v loňském roce.[73] Navzdory těmto obavám však ČNB znovu zdůrazňuje, že virtuální aktiva zůstávají mimo její regulační rámec.[74]

Lze uzavřít, že ČNB Bitcoin nevnímá jako měnu nebo peníze. Naopak jej vnímá spíše jako spekulativní nástroj používaný úzkou skupinou lidí, často za účelem krátkodobého zisku, než jako spolehlivý platební prostředek. ČNB zaujímá stanovisko, že Bitcoin není investiční nástroj, nejedná se o elektronické peníze, nejde o žádnou z platebních služeb podle § 3 odst. 1

---

[71] Česká národní banka. *Je k obchodování s bitcoiny nebo k jejich směně potřebné povolení ČNB?* [online]. cnb.cz, 10. února 2014 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2014-02.

[72] HAMPL, Mojmír. Náš postoj ke kryptoměnám: *Nepomáhat, nechránit, neškodit, nevodit za ruku* [online]. cnb.cz, 21. prosince 2017 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Nas-postoj-ke-kryptomenam-Nepomahat-nechranit-neskodit-nevodit-za-ruku/.

[73] DĚDEK, Oldřich. *Trh s kryptoměnami vyrostl natolik, že by mohl otřást celým finančním světem* [online]. cnb.cz, 26. ledna 2023 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Trh-s-kryptomenami-vyrostl-natolik-ze-by-mohl-otrast-celym-financnim-svetem/.

[74] Tento postoj bude pochopitelně platit až do doby, než nabyde plné účinnosti nařízení MiCA. Poté bude povinností ČNB vykonávat dohled nad příslušnými subjekty, jež budou v oblasti kryptoaktiv figurovat.

ZPS, o bezhotovostní obchod s cizí měnou dle § 2 odst. 1 písm. e) ZPS a nejde tedy ani o měnu cizí. Bitcoin dle ČNB současně ani nevykazuje znaky investičního nástroje podle § 3 ZPKT.

GŘF poskytlo pokyny pouze ke zdanění virtuálních aktiv s cílem zajistit soulad s vnitrostátními daňovými předpisy. GŘF uvádí, jak se s transakcemi učiněných v rámci virtuálních aktiv nakládá pro daňové účely. **Mezi klíčové body patří např:**

a) Daň z příjmů; zisky z prodeje virtuálních aktiv podléhají dani z příjmů. U fyzických osob jsou tyto zisky považovány za ostatní příjem a u podniků jsou součástí jejich zdanitelného příjmu.
b) DPH; směna virtuálních aktiv za FIAT měny je na základě rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ve věci Hedqvist osvobozena od DPH.
c) Účetní postupy; subjekty obchodující s virtuálními aktivy musí vést přesné záznamy o svých transakcích a oceňovat virtuální aktiva reálnou tržní hodnotou v době transakce.[75]

Z výše uvedeného postoje GFŘ je patrné, že Bitcoin dle jeho názoru nedisponuje statusem měny, jelikož jej GŘF nepodřazuje pod osvobození od daně kurzového zisku při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně.

ECB, byť není českou entitou, ovlivňuje významně svou politikou Českou republiku vzhledem k integraci země do evropských finančních systémů.[76] ECB vypracovala analýzy a stanoviska k virtuálním aktivům, které mají vliv na to, jak členské státy vnímají a regulují kryptoměny. ECB poskytuje počáteční hodnocení virtuálních aktiv, přičemž uznává jejich inovativní povahu, ale zároveň upozorňuje na rizika, jako je volatilita, obavy o bezpečnost a absence regulačních rámců.[77] Nejaktuálnějším stanoviskem je vysvětlení ECB „*What is Bitcoin?*“, kde ECB popisuje vlastnosti Bitcoinu, jeho potenciální přínosy a rizika s ním spojená. ECB zdůrazňuje, že Bitcoin není měnou v tradičním smyslu a nepředstavuje zákonné

---

[75] Finanční správa České republiky. *Informace k daňovému posouzení kryptoměn* [online]. Praha, 2018. Dostupné z: https://financnisprava.gov.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Info_kryptomeny_GFR.pdf

[76] *ECB je odpovědná za jednotnou měnovou politiku zemí eurozóny a jejím základním úkolem je, jako u všech národních bank členských států, péče o cenovou stabilitu (čl. 105, odst. 1 a 2 SES). Podle tohoto znění ECB dále podporuje obecnou hospodářskou politiku ve Společenství. Banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž podporuje efektivní umisťování zdrojů. ECB rovněž vymezuje a provádí měnovou politiku Společenství, provádí devizové operace, drží a spravuje oficiální devizové rezervy členských států, podporuje plynulé fungování platebních systémů, sjednocuje podmínky bankovního dohledu v členských zemích Společenství a povoluje vydávání bankovek a mincí euro (čl. 106 SES).* Blíže viz: POSPÍŠIL, Richard. *Evropská centrální banka* [online]. 2009 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/evropska-centralni-banka.aspx.

[77] European Central Bank. *Virtual Currency Schemes* [online]. Frankfurt am Main, 2012. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf?941883c8460133b7758f498192a3ed9e.

platidlo. Zdůrazňuje obavy týkající se ochrany spotřebitele a používání virtuálních aktiv k nezákonným činnostem.[78]

Ke kryptoměnám se vyjádřilo také **Ministerstvo financí**, které se zaměřilo na regulační a legislativní aspekty. Úzce spolupracuje s ČNB a GŘF na vytvoření uceleného přístupu k regulaci virtuálních aktiv. Ve veřejných prohlášeních a tiskových zprávách ministerstvo uznává potřebu vyvážit inovace s řízením rizik. Podporuje implementaci páté směrnice EU o boji proti praní špinavých peněz (AML), jejíž součástí je i regulace kryptoměnových burz, směnáren a poskytovatelů peněženek. Ministerstvo financí se dále vyjádřilo k „Digitálním měnám", tedy k Bitcoinu ve smyslu, že sdílí názor ČNB ohledně jeho statusu, přičemž uzavírá následujícím způsobem: „*Pro účely tohoto sdělení se digitální měnou rozumí digitální nositel hodnoty. Jedná se o nehmotné aktivum, které je elektronicky vytvořeno a uloženo. Digitální měny nejsou vydávány či regulovány centrální bankou ani orgánem veřejné moci a nemají právní status měny. Digitální měny jsou však akceptovány některými fyzickými či právnickými osobami jako majetek, který je možné převádět, uchovávat, anebo s ním obchodovat*".[79] Výše uvedené lze jednoduše shrnout tak, že ani dle Ministerstva financí se v případě Bitcoinu nejedná o měnu de lege lata.

ČBA vydala varování před riziky spojenými s kryptoměnami, zejména pokud jde o volatilitu investic a bezpečnostní otázky. Asociace doporučuje spotřebitelům, aby byli při obchodování s kryptoměnami obezřetní a uvědomili si nedostatečnou regulační ochranu.[80] Pokud se týká otázky právního posouzení Bitcoinu, takové stanovisko nebylo zveřejněno.

České instituce společně vnímají Bitcoin se směsí opatrného zájmu a regulačních obav. Uznávají sice inovativní potenciál a výhody technologie blockchainu, ale zároveň kladou jasný důraz na rizika spojená s volatilitou, nedostatečnou ochranou spotřebitelů a možností zneužití k nezákonným činnostem. Zastřešujícím přístupem českých institucí je odmítání Bitcoinu jako peněz, měny, elektronických peněz nebo investičního aktiva.

3.2.2 Bitcoin jako měna pohledem Krajského soudu v Brně

Jak již bylo uvedeno v kapitole věnující se právní podstatě měny, pro naplnění podstaty daného termínu, musí konkrétní peníze splnit následující znaky: (I) přiznání atributu měny prostřednictvím státu, načež stát tuto měnu musí přijímat při platbě daní a poplatků, (II) musí

[78] Evropská centrální banka. *Co je bitcoin?* [online]. Frankfurt am Main, 13. února 2018 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/ecb-and-you/explainers/tell-me/html/what-is-bitcoin.cs.html

[79] Ministerstvo financí České republiky. *Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn* [online]. 15. května 2018. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Ucetnictvi_2018_Sdeleni-MF-k-uctovani-a-vykazovani-digitalnich-men.pdf.

[80] Česká bankovní asociace. *Chraňte se před podvody s kryptoměnami* [online]. Praha, 9. srpna 2022 [cit. 18. září 2024]. Dostupné z: https://cbaonline.cz/chrante-se-pred-podvody-s-kryptomenami.

plnit funkce peněz a (III) musí být vydávána (i) v hotovostní podobě. Dodávám že řada autorů, jmenovitě například Němeček[81] nebo Karfíková[82], klade důraz na stát jakožto autoritu, jež měnu zavádí a rozhoduje o ní.

V zásadě lze konstatovat, že podobný výklad termínu „měna" učinil i Krajský soud v Brně (dále jen jako „soud") v rozsudku ve věci prodeje Bitcoinů za českou měnu (dále jen jako „rozsudek")[83]. Soud konkrétně posuzoval osvobození takového prodeje od daně z příjmů dle tehdejšího § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů.[84] Žalobce dle svých slov mezi lety 2011 a 2015 nakoupil prostřednictvím burzy Mt. GOX 366 bitcoinů za částku 295 726,87 Kč. Žalobce bitcoiny držel až do roku 2017, kdy část z nich prodal a utržil za ně zhruba 26,5 milionu Kč. Tento příjem zdanil dle § 10 zákona o daních z příjmů, načež později tvrdil, že došlo k omylu, jelikož příjem měl být osvobozen od daně v souladu s § 4 odst. 1 písm. ze) zákona
o daních z příjmů. Správce daně nicméně v platebním výměru uvedl, že digitální měny představují nehmotnou movitou věc dle § 489 OZ a spadají do působnosti § 10 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona o daních z příjmů[85]. Odvolací finanční ředitelství následně ve vyjádření k žalobě odmítlo vyjádření žalobce ohledně případného osvobození příjmů a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž bylo uvedeno následující: „*Bitcoin nelze považovat za peníze ani cizí měnu, neboť není uznáván státem, nemá žádnou autoritu, která by jej regulovala, a nedisponuje hmotnou existencí. Bitcoin tak představuje věc nehmotnou movitou. Úplatný převod kryptoměny nepředstavuje směnárenskou činnost a příjem nemůže být posuzován jako kursový zisk. Tuto skutečnost potvrzuje stanovisko České národní banky ze dne 10. 2. 2014.*"[86] Společně s tímto došlo ze strany Odvolacího finančního ředitelství k odmítnutí tvrzení žalobce, že by byl rozsudek Soudního dvora ze dne 22. 10. 2015, *Hedqvist*, C-264/14 (dále jen jako „Hedqvist")[87] v této věci přiléhavý. Dle Odvolacího finančního ředitelství je zákon o dani z příjmů „*založen na odlišných principech*", a tudíž na něho nelze uplatnit rozsudek týkající

[81] NĚMEČEK, Eduard. *Úvod do studia finanční politiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, s. 21 a násl.
[82] KARFÍKOVÁ, Marie a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 186.
[83] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48.
[84] Podle tehdejšího § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů se *„od daně osvobozuje kursový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně, nejedná-li se o účet zahrnutý v obchodním majetku, s výjimkou kursového zisku při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně na evropském regulovaném trhu nebo na obdobném zahraničním regulovaném trhu, na kterém se obchody s těmito měnami uskutečňují"*.
[85] Konkrétně jde o příjmy z úplatného převodu „jiné věci".
[86] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48.
[87] Ve věci Hedqvist šlo o posouzení zda je směna Bitcoinu (potažmo virtuálních aktiv) za tradiční měny a naopak osvobozena od DPH. ESD judikoval, že tyto směny jsou na základě čl. 135 odst. 1 písm. e) směrnice o DPH osvobozeny.

se DPH.[88] Soud s výše uvedenou úvahou Odvolacího finančního ředitelství o podstatě Bitcoinu souhlasí a dále ji rozvíjí.

Jak správně uvádí soud, „*Osvobození podle § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů lze aplikovat tehdy, je-li příjem kursovým ziskem vzniklým při směně peněz z účtu v cizí měně. Je tedy na místě zkoumat, zda nákup bitcoinů, resp. jejich prodej lze podřadit pod pojem směna peněz z účtu v cizí měně při zohlednění úmyslu zákonodárce vyplývajícího z výše citované důvodové zprávy.*“[89]. Zároveň konstatuje, že Bitcoin nelze považovat za cizí měnu ve smyslu daného ustanovení. Těmi jsou dle soudu pouze „*peněžní prostředky emitované zahraničními centrálními bankami, jejichž oběh je těmito bankami regulován a je uzákoněn na území určité země nebo skupiny zemí. Za cizí měnu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů tak lze považovat pouze měnu, na kterou se v zahraničí vztahují obdobná pravidla jako na tuzemskou měnu.*“[90]

Závěr soudu lze shrnout tak, že vzhledem k povaze a charakteru Bitcoinu, jež je neslučitelný s kategorií peněz nebo cizí měny, nelze příjmy z jeho prodeje osvobodit dle § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů. Současně výsledkem jeho analýzy termínu „cizí měna“ je následující**: (I) jde o peněžní prostředky emitované zahraničními centrálními bankami a současně (II) oběh těchto prostředků je příslušnými bankami regulován a uzákoněn na území určité země nebo skupiny zemí.**

Osobně se nemohu se závěry soudu ztotožnit, a to z mnoha různých důvodů, které budou prezentovány v následujících podkapitolách. Zároveň dodávám, že od doby zveřejnění rozsudku uplynuly již více než 2 roky, přičemž za tuto dobu došlo ke značnému vývoji na poli nejen technologie Bitcoinu[91], ale současně i jeho adopce v rámci široké veřejnosti.

3.2.2.1 Uznání státem

Pojem „uznání státem“ se obecně vztahuje k formálnímu uznání ze strany vlády, zákonodárného nebo soudního orgánu, že dané aktivum funguje jako měna. Tato podkapitola se zabývá uznáním Bitcoinu různými státními orgány se zaměřením na Spojené státy, Japonsko,

---

[88] K tomuto uvádím že věci Hedqvist sice šlo o DPH a nikoli o daň z příjmů, nicméně ESD se v této věci kromě jiného určitým způsobem postavil také k otázce právního statusu Bitcoinu. Konkrétně uvedl, že „*Ve věci v původním řízení je nesporné, že virtuální měna „bitcoin“ nemá jiný účel než účel platidla a že je za tímto účelem akceptována určitými hospodářskými subjekty.*“. Této části rozsudku nicméně soud nevěnoval pozornost a žalobcovu argumentaci rozsudkem odbil s tvrzením, že rozhodnutí ESD nelze v dané věci použít, a to s ohledem na jiný typ daně o níž bylo judikováno.

[89] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48.

[90] Tamtéž.

[91] Od roku 2021 do roku 2023 došlo k růstu počtu uživatelů sítě Ligtning Network o zhruba dvanáctinásobek. Blíže viz. MANNING, Landon. *Lightning Network Sees Record Adoption Amidst New Applications* [online]. BitcoinMagazine.com, 19. října 2023 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://bitcoinmagazine.com/markets/lightning-network-sees-record-adoption-amidst-new-applications.

Salvador a Jihoafrickou republiku. Kriticky zkoumá vývoj chápání toho, co představuje státní uznání měny a uzavírá, zda skutečně, tak jak soud tvrdí v rozsudku, nedošlo k uznání Bitcoinu jako zákonné měny ze strany žádného státu.

Ve Spojených státech sehrály právě soudy klíčovou roli při utváření právního statusu Bitcoinu. Významným příkladem je případ federálního rozhodování z roku 2013. V případě týkajícím se investic do Bitcoinů soudce rozhodl, že Bitcoiny lze podle stávajících právních definic považovat za peníze, protože je lze použít k nákupu zboží a služeb a lze je směnit za tradiční měnu. Tato rozhodnutí poskytují Bitcoinu určitou úroveň soudního uznání, ačkoli mu nepřiznávají status zákonného platidla.[92]

Kromě toho toto stanovisko dále posílil případ Silk Road rozhodnutí z roku 2014, v němž federální soudce rozhodl, že Bitcoin funguje jako forma peněz podle amerického práva. Soud rozhodl, že Bitcoin může sloužit jako prostředek směny, a proto s ním lze v trestním řízení zacházet jako s penězi.[93]

Naproti tomu například SEC považuje Bitcoin spíše za komoditu než za měnu. Tento rozdíl mezi soudním a vládním zacházením poukazuje na složitost právního statusu Bitcoinu. Zatímco soudy mohou uznat jeho měnovou funkci, zákonodárná nebo výkonná moc zatím Bitcoinu plný status zákonného platidla nepřiznaly. Na tomto místě uvádím, že v současné době došlo k uznání statusu Bitcoinu jakožto komodity a současně bylo potvrzeno, že se nejedná o cenný papír.[94] [95] Výše uvedené nicméně SEC vyvrací, pokud se jedná o jakékoliv jiné virtuální aktivum. Dle SEC jde v ostatních případech právě o cenné papíry.[96]

Japonsko nabízí strukturovanější a definitivnější příklad státního uznání. V roce 2017 japonská vláda novelizovala zákon o platebních službách a formálně uznala Bitcoin jako legální platební metodu. Tato legislativa představuje proaktivní snahu o integraci Bitcoinu do japonského finančního systému a zároveň poskytuje regulační rámec pro jeho používání. Bitcoin však není v Japonsku považován za zákonné platidlo, protože nemá všechny vlastnosti

---

[92] HILL, Kashmir. *Federal Judge Rules Bitcoin Is Real Money.* Forbes.com [online]. 2013 [cit. 2017-10-01]. Dostupné z: https://www.forbes.com/sites/kashmirhill/2013/08/07/federal-judge-rules-bitcoin-is-real-money/#2b01d16327b8.

[93] McCORMICK, Rich. *Judge in Silk Road criminal case says Bitcoin is as good as money* [online]. TheVerge.com, 10. července 2015 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://www.theverge.com/2014/7/9/5885649/bitcoin-as-good-as-money-says-judge-silk-road-case.

[94] Cassels**.** *SEC Declares Bitcoin and Ether as Non-Securities* [online]. Cassels.com, 26. června 2018 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://cassels.com/insights/sec-declares-bitcoin-and-ether-as-non-securities/.

[95] BACINA, Michael. *SEC Chair confirms BTC is a commodity but infers ETH is a security* [online]. BitsofBlocks.io, 8. července 2022 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://www.bitsofblocks.io/post/sec-chair-confirms-btc-is-a-commodity-but-infers-eth-is-a-security.

[96] Koinly. *SEC & Crypto: How Does The SEC Regulate Crypto?* [online]. Koinly.com, 2. února 2024 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://koinly.io/blog/sec-crypto/.

státem vydávané měny, jako je například měna Yen. Navzdory tomu legislativní uznání Bitcoinu jako platebního prostředku poukazuje na významnou formu státního uznání, které jde nad rámec soudního výkladu a zahrnuje výslovné legislativní schválení.[97]

Co do plné adopce Bitcoinu nicméně podnikl největší krok El Salvador. V roce 2021 země jako první uznala Bitcoin jako zákonnou měnu a nařídila jeho přijímání pro všechny transakce včetně placení daní. „*Bitcoin Law*“, který přijal salvadorský zákonodárný sbor, povyšuje Bitcoin na oficiální měnu vedle amerického dolaru. Tato forma uznání je ze zkoumaných příkladů nejkomplexnější, neboť Bitcoinu propůjčuje všechny atributy zákonné měny. Salvadorský krok představuje mezník ve státním uznávání virtuálních aktiv a signalizuje výrazný posun v přístupu států k decentralizovaným měnám. Hospodářské a sociální problémy, které se po tomto uznání objevily, však vyvolávají otázky ohledně praktických důsledků takového uznání. Tomuto problému je věnována kapitola 3.2.2.4. Zároveň dodávám, že krátce po tomto přijetí ze strany El Salvadoru, přistoupila k podobnému kroku i Demokratická republika Kongo, která podobně jako El Salvador přijala Bitcoin jako zákonnou měnu vedle dosavadního CFA franku.[98]

Různé přístupy k právnímu statusu Bitcoinu vyvolávají důležité otázky ohledně toho, co představuje státní uznání měny. Tradičně uznání vyžaduje dle všeho legislativní opatření, které označuje aktivum za zákonné platidlo. V případě Bitcoinu však decentralizovaná povaha tohoto aktiva zpochybňuje tradiční standardy. Soudní rozhodnutí, jako například v USA, a regulační pokyny, jak je tomu v Japonsku, mohou poskytovat formy uznání bez formálního ze strany zákonodárce.

Tento vývoj v oblasti uznávání měn odráží širší posun v právním a ekonomickém chápání toho, co představuje měnu v digitálním věku. Výše uvedené případy poukazují na to, že uznání ze strany státu nemusí nutně vyžadovat oficiální označení za zákonnou měnu, ale může se projevovat v různých formách, včetně soudních rozhodnutí, regulačních rámců nebo legislativních aktů.

Jak naznačují různé případy napříč celým světem, je zjevné, že Bitcoin už je v povědomí drtivé většiny států a z velké většiny dochází z jejich strany k přijetí Bitcoinu, byť ve velmi

[97] KERSHNER, Sarah. *Global cryptocurrency regulations are changing rapidly* [online]. 17. května 2024. [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://www.weforum.org/agenda/2024/05/global-cryptocurrency-regulations-changing/.

[98] CNBC. *Central African Republic adopts Bitcoin as legal tender* [online]. cnbc.com, 28. dubna 2022 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnbc.com/2022/04/28/central-african-republic-adopts-bitcoin-as-legal-tender.html.

různorodých formách.[99] Tvrzení soudu a správce daně, že Bitcoin není uznán žádným státem jako zákonná měna, je přinejmenším velmi vzdálené od reality. V současné době totiž již existují státy, které Bitcoin plnohodnotně přijímají, jako například výše zmíněný El Salvador.[100]

Tyto různé formy uznání naznačují, že tradiční požadavek na státní uznání měny se vyvíjí. Vzhledem k tomu, že Bitcoin a další virtuální aktiva jsou nezanedbatelnou konkurencí pro zavedené finanční systémy, bude možná nutné znovu definovat kritéria pro to, co představuje uznání měny státními orgány.

3.2.2.2 Systematická úprava v rámci právních předpisů na území daného státu včetně centrální autority

Historická definice měny je úzce spjata s kontrolou státní autority a právní úpravou, která zajišťuje její důvěryhodnost a stabilitu. V tradičním pojetí je měna vydávána státem a regulována centrálními bankami. Tento systém zajišťuje funkce měny jako prostředku směny, uchovatele hodnoty a jednotky pro stanovení cen. Nicméně s příchodem virtuálních aktiv, zejména Bitcoinu, dochází k zásadní změně v tomto chápání. Bitcoin jako decentralizovaná měna funguje bez centrální autority a jeho důvěryhodnost je založena na technologii blockchain a matematických pravidlech. Tento vývoj vyvolává otázky, zda je státní kontrola nad měnou stále nezbytnou podmínkou pro její uznání jako platidla. Měnová politika v moderních ekonomikách je tradičně řízena centrálními bankami, které mají výlučné právo emitovat peníze a kontrolovat jejich množství v oběhu. Tento monopol státní autority na vydávání měny zajišťuje důvěru veřejnosti v hodnotu peněz a jejich stabilitu. Příkladem je ČNB, která spravuje českou korunu a prostřednictvím různých nástrojů, jako jsou úrokové sazby nebo měnové intervence, kontroluje inflaci a zajišťuje stabilitu měny.[101]

Rozsudek soudu ve věci prodeje Bitcoinu je v tomto ohledu zajímavým precedentem. Soud, ve shodě se správcem daně a Odvolacím finančním ředitelstvím, dospěl k závěru, že Bitcoin není měnou ve smyslu tradiční právní definice. Klíčovým argumentem byla skutečnost, že Bitcoin není vydáván žádnou centrální autoritou, není regulován státem a neplní funkci zákonného platidla.[102] S příchodem Bitcoinu a dalších kryptoměn se ale mění samotné

---

[99] Například stát Colorado umožňuje svým občanům platit daně v Bitcoinu. Blíže viz Colorado department of revenue**.** *Cryptocurrency*.. 1. září 2022 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://tax.colorado.gov/cryptocurrency.

[100] Podotýkám, že v době vydání rozsudku ještě nedošlo k úplnému uznání Bitcoinu jako úřední měny ze strany El Salvadoru.

[101] § 2 zákona o ČNB: *(1) Hlavním cílem České národní banky je péče o cenovou stabilitu. Česká národní banka dále pečuje o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, Česká národní banka podporuje obecnou 2 hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu a obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie. Česká národní banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.*

[102] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48.

pojetí toho, co je měna. Bitcoin byl navržen jako decentralizovaná měna, která nepotřebuje centrální banku ani jinou instituci k zajištění své důvěryhodnosti. Díky technologii blockchain je každá transakce transparentně zaznamenávána a ověřována nezávislými uzly v síti.

Například Orrell a Chlupatý uvádějí, že virtuální aktiva představují další krok ve vývoji peněz, kdy není potřeba spoléhat se na státní autority, aby byla zajištěna stabilita měny. Tvrdí, že decentralizace je přirozeným výsledkem globalizace a technologického pokroku, a že virtuální aktiva mohou plnit stejnou funkci jako tradiční měny bez zásahu státu. Komentují historický vývoj peněz od směny mušlí, přes zlato až po mince, bankovky a bezhotovostní peníze, kdy tento vývoj označují termíny „Money 1.0“, „Money 2.0“ apod.[103]

Podobně Grinberg analyzuje, jak Bitcoin splňuje některé z klíčových funkcí peněz, jako je prostředek směny a uchovatel hodnoty, i přesto, že není regulován žádnou centrální autoritou. Podle Grinberga je právě tato absence státní regulace jedním z hlavních důvodů, proč se Bitcoin nedá snadno zařadit pod tradiční definici měny. Grinberg také argumentuje, že vzhledem k decentralizovanému charakteru Bitcoinu je třeba přehodnotit právní a ekonomické nástroje, kterými peníze a měny definujeme.[104]

Friedrich A. Hayek pak například ve své knize *Denationalisation of Money*[105] navrhoval zrušení státního monopolu na peníze a podporoval konkurenci mezi soukromými měnami. Hayek věřil, že monopol centrální banky často vede k inflaci a dalším ekonomickým problémům. Jeho vize decentralizovaného peněžního systému, kde by soukromé entity vydávaly vlastní měny a trh by rozhodoval o jejich úspěchu, se stává relevantní ve světle rozvoje virtuálních aktiv. Podle Gregory Parkera virtuální aktiva, jako je Bitcoin, reprezentují moderní realizaci Hayekových myšlenek o denacionalizaci peněz. Virtuální aktiva, založená na blockchain technologii, sdílejí s Hayekovou vizí klíčové vlastnosti, jako je decentralizace, tržně řízené oceňování a odolnost vůči inflaci. Tato decentralizace je podstatná pro pochopení toho, jak by měna mohla fungovat bez centrální autority, a je v souladu s Hayekovou teorií,

[103] ANGEL, James. Review of The Evolution of Money. *Business History review* [online], 2016, č. 2, str. 397-399. Dostupné z: https://www.cambridge.org/core/journals/business-history-review/article/evolution-of-money-by-david-orrell-and-roman-chlupaty-new-york-columbia-university-press-2016-x-309-pp-figures-notes-bibliography-index-cloth-3500-isbn-9780231173728/8FC584A054A9647E97DE774F346E8F32.
[104] GRINBERG, Reuben. Bitcoin: An Innovative Alternative Digital Currency. *Hastings Science & Technology Law Journal* [online], 2011, č. 4, str. 160-206. Dostupné z: https://repository.uclawsf.edu/hastings_science_technology_law_journal/vol4/iss1/3.
[105] HAYEK, Friedrich August. *Denationalisation of Money.* Londýn: Institute of Economic Affairs Monographs, Forthcoming, 1976, str. 26 an.

že konkurence mezi měnami, kterou by mohlapředstavovat právě množina existujících virtuálních aktiv, by vedla k efektivnějšímu a stabilnějšímu ekonomickému systému.[106]

V kontextu českého práva i mezinárodních standardů se ukazuje, že definice měny se vyvíjí a decentralizovaná virtuální aktiva jako Bitcoin představují výzvu pro zavedené regulační struktury. I když právní úprava stále vyžaduje určitou míru státního dohledu nad měnou, je možné, že v budoucnu dojde ke změnám, které tuto podmínku zjednoduší nebo zcela odstraní.

Na základě výše uvedených argumentů lze uzavřít, že systematická úprava měny, jak ji známe dnes, je výzvou, kterou musí ekonomové a následně i zákonodárci přehodnotit. Historicky byla měna definována jako státem kontrolované peníze, jejichž stabilita je zajištěna centrální bankou. Nicméně s nástupem virtuálních aktiv, které fungují bez centrální autority, jež by je obsluhovala, dochází k posunu v chápání definice měny. Vývoj technologií a decentralizace naznačují, že podmínka státní regulace a existence centrální autority možná přestane být v budoucnu nezbytná.

3.2.2.3 Hmotná existence

Posledním definičním znakem měny je podle správce daně právě hmotná existence. K tomuto jen krátce uvádím, že i euro po dobu tří let od svého vzniku existovalo jen v bezhotovostní podobě.[107] Byť tedy nebylo řadu let možné platit za zboží a služby v hotovosti, nikdo nezpochybňoval, že je euro legitimní měnou.

Současně na tomto místě prezentuji statistiky od společnosti Clearly Payments[108] ohledně užívání hotovostních peněz. Z těchto je patrné, že v průběhu let dochází k výraznému poklesu plateb provedených v hotovosti, přičemž současná predikce napovídá, že k roku 2030 by místní populace mohla používat hotovost jen zhruba v 6% případů.[109] Níže uvádím zmiňovanou predikci.

---

[106] PARKER, Gregory. *The Denationalization of Money and Cryptocurrencies: Commonalities and Implications for the Global Economy* [online]. 16. května 2023. [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4440091.

[107] Česká národní banka. *Mezinárodní vztahy: Euro* [online]. cnb.cz [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/euro/.

[108] Clearly payments. *Statistics for Cash and Credit Card Use for Payments in 2024* [online]. clearlypayments.com, 18. března 2024 [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: https://www.clearlypayments.com/blog/statistics-for-cash-and-credit-card-use-for-payments-in-2024/.

[109] Podotýkám, že průzkum byl prováděn na trhu USA.

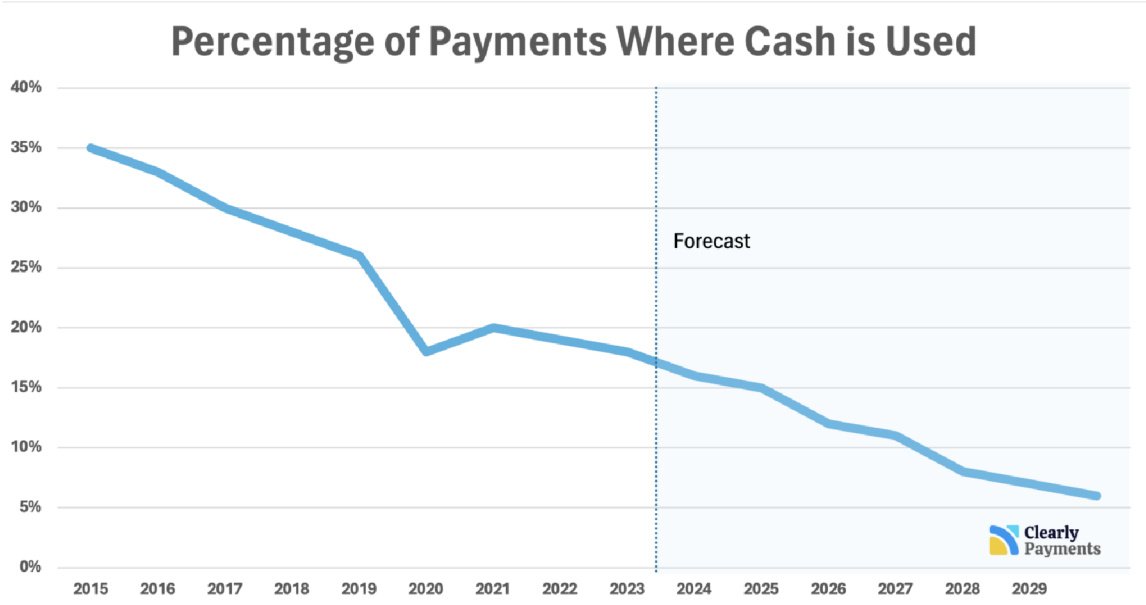

Zdroj: Clearly Payments

K této problematice si snad už jen dovolím podotknout, že i ECB v současné době vnímá intenzivní digitalizaci finančního odvětví a připravuje takzvané „digitální euro“,[110] což dle mého názoru jen podtrhuje touhu státu a společnosti opouštět od hotovostních plateb a přistupovat k rychlejším a dostupnějším bezhotovostním platbám. Z výše uvedeného plyne, že potřeba hotovostních peněz v oběhu se v moderních ekonomikách jeví spíše jako přežitek než nezbytnost, a tak stojí za zvážení, zda je vůbec do budoucna existence měny v hotovostní podobě nezbytnou podmínkou funkční měny.

3.3 El Salvador Case study

Vzhledem k tomu, že předchozí kapitoly byly věnovány teoretické úvaze o podstatě Bitcoinu a jeho případné subsumpci pod pojem „měna“, považuji na tomto místě za vhodné uvést i praktický příklad, který do určité míry demonstruje, zda je taková subsumpce skutečně na místě.

V září 2021 se El Salvador zapsal do historie jako první země, která přijala Bitcoin jako zákonnou měnu a nařídila jeho přijímání ve všech podnicích vedle USD. Ambiciózním cílem vlády bylo způsobit revoluci v ekonomice zvýšením finanční inkluze, snížením nákladů na převody peněz a využitím digitální měny ke zvýšení ekonomické aktivity. Navzdory velkým nadějím vkládaným do integrace Bitcoinu jako měny jeho skutečná role v salvadorské

[110] Evropská centrální banka. *Digital euro* [online]. ecb.europa.eu [cit. 25. září 2024]. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/euro/digital_euro/html/index.en.html

ekonomice nesplnila očekávání. Tato podkapitola hodnotí výkonnost Bitcoinu jako měny v El Salvadoru na základě empirických dat a klíčových údajů z období po jeho zavedení.

Počáteční zájem o Bitcoin byl značný. Salvadorská vláda poskytla významnou pobídku k široké adopci prostřednictvím peněženky Chivo, když za stažení aplikace nabídla Bitcoiny v hodnotě 30 USD - což je částka odpovídající téměř 1 % průměrného ročního příjmu v zemi. To vedlo k tomu, že si aplikaci při jejím spuštění stáhla přibližně polovina domácností v zemi. Kromě tohoto počátečního nárůstu počtu stažení však údaje ukazují, že dlouhodobé užívání Bitcoinu bylo minimální. Více než 60 % těch, kteří si stáhli peněženku Chivo, neprovedlo po vyčerpání bonusu žádné další transakce a zhruba 20 % aplikaci vůbec nepoužilo.[111]

Ačkoli zákon vyžaduje, aby všechny podniky přijímaly Bitcoin, v praxi tak skutečně činí pouze 20 % z nich. Firmy, podobně jako jednotlivci, dávají přednost konverzi Bitcoinů na americké dolary ihned po jejich obdržení, přičemž 88 % podniků se do takové konverze zapojilo. Navíc pouze 5 % všech transakcí v El Salvadoru se provádí pomocí Bitcoinu, což dále podtrhuje jeho omezenou roli v každodenní ekonomice.[112]

Širšímu přijetí Bitcoinu v Salvadoru brání několik překážek. Hlavní překážkou je přetrvávající preference hotovosti, která navzdory snahám o podporu digitálních plateb nadále dominuje v ekonomice. Přibližně 70 % domácností nemá bankovní účet a tento segment má nejmenší tendenci přijímat Bitcoin nebo digitální platby prostřednictvím Chivo. Svou roli sehrály také technické problémy. Pouze dvě třetiny Salvadorců měly přístup k internetu nebo chytrým telefonům potřebným pro používání peněženky Chivo. I mezi těmi, kteří si aplikaci stáhli, ji značná část považovala za nepřehlednou nebo obtížně ovladatelnou, což dále snižovalo potenciál pro začlenění Bitcoinu do každodenních transakcí.[113]

Jedním z hlavních cílů této iniciativy v Salvadoru bylo zvýšit finanční začlenění, zejména chudých a nebankovních obyvatel. Empirické údaje však naznačují, že tohoto cíle nebylo dosaženo. Jednotlivci, kteří nejaktivněji používají Bitcoin, jsou obvykle bohatší, vzdělanější, mladí a muži. Tato demografická skupina se přiklání k osobám již integrovaným do bankovního systému, což podkopává vládní cíl pomoci marginalizovaným osobám. Místo aby došlo k rozšíření přístupu k finančním službám napříč celou veřejností, z Bitcoinu profitovali především ti, kteří již byli ekonomicky zajištění, a nepodařilo se mu překlenout propast mezi

[111] BELSIE, Laurent. *El Salvador's Experiment with Bitcoin as Legal Tender* [online]. nber.org, 1. července 2022 [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: https://www.nber.org/digest/202207/el-salvadors-experiment-bitcoin-legal-tender.
[112] Tamtéž.
[113] Tamtéž.

bankovně zajištěnou a nebankovní populací. Výše uvedené je poměrně výstižně vyobrazeno na grafu níže.[114]

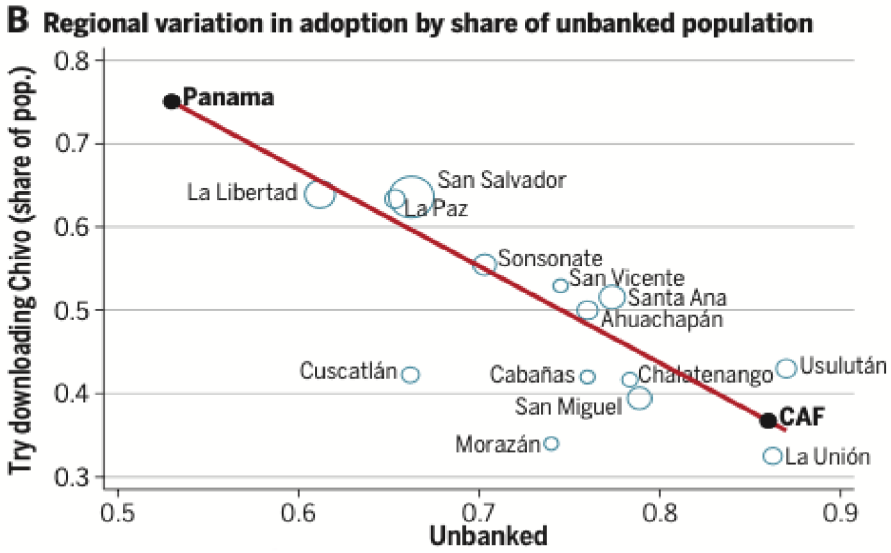

Zdroj: ALVAREZ, Fernando a kol.

Navíc role Bitcoinu při snižování nákladů na remitence[115] (to byl ostatně klíčový argument této iniciativy) nebyla plně realizována. Některé remitence jsou sice prováděny prostřednictvím peněženky Chivo, ale většina Salvadorců stále dává přednost tradičním kanálům, které považují za spolehlivější. Podobně řídké zůstává i využívání Bitcoinů pro platby daní a další vládní služby.[116]

Počáteční nadšení z přijetí Bitcoinu v Salvadoru opadlo a jeho používání nadále klesá. Závislost na USD přetrvává a většina Salvadorců a místních podniků se jej zdráhá přijmout. Na základě současných trendů se zdá nepravděpodobné, že by se Bitcoin bez výrazných změn ve vnímání veřejnosti, technologické dostupnosti a ekonomické stabilitě rozrostl do role, kterou si salvadorská vláda představuje. Vzhledem k současným překážkám přijetí a omezené využitelnosti v každodenních transakcích může mít Bitcoin v El Salvadoru potíže s dosažením dlouhodobé životaschopnosti jako úřední měny.

[114] ALVAREZ, Fernando a kol. *Are cryptocurrencies currencies? Bitcoin as legal tender in El Salvador* [online]. 22. prosince 2023 [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: www.dx.doi.org/10.1126/science.add2844.
[115] Remitencemi se rozumí peněžní převody, které posílají do svých domácích ekonomik pracovníci ze zahraničí. Podrobnosti viz: Český statistický úřad. *Kladné saldo remitencí Česka s EU dlouhodobě roste* [online], statistikaamy.csu.gov.cz [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://statistikaamy.csu.gov.cz/cesko-15-let-v-evropske-unii-kladne-saldo-remitenci-ceska-s-eu-dlouhodobe-roste.
[116] BELSIE, Laurent. *El Salvador's Experiment with Bitcoin as Legal Tender* [online]. nber.org, 1. července 2022 [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: https://www.nber.org/digest/202207/el-salvadors-experiment-bitcoin-legal-tender.

3.4 Dílčí závěr

Na závěr této kapitoly zdůrazňuji, že Bitcoin pro mě osobně představuje peníze, byť chápu názory, které toto zpochybňují, a to zejména vzhledem k různým interpretacím toho, co peníze jsou a nejsou. Měna je pojem spekulativnější a závisí na výkladu. Domnívám se však, že Bitcoin měnou být nemůže, pokud neuznáme potřebu redefinice toho, co měna stricto sensu je, a jak ji chápe současná odborná veřejnost v oblasti práva a ekonomie.

Silným argumentem proti zařazení Bitcoinu do kategorie měny může být případová studie z El Salvadoru. Je ovšem důležité podotknout, že se jedná o ranou fázi adopce Bitcoinu ve velmi specifickém ekonomickém prostředí a populaci, na které se tento "pokus" odehrává. Z tohoto důvodu by závěry z této zkušenosti měly být posuzovány s opatrností a neměly by bránit širšímu přehodnocení definice měny.

Pokud tuto otázku necháme otevřenou, hrozí, že soudy budou pokračovat v libovolných interpretacích měnového práva, jak tomu je například v předmětném soudním rozhodnutí. To vede k právní nejistotě, a to může negativně ovlivnit stabilitu právního řádu. Existuje zde legislativní vakuum, které je třeba zaplnit s ohledem na rostoucí liberalizaci platebních prostředků a peněz. Bez jasné legislativní úpravy riskujeme, že soudní moc bude de facto suplovat zákonodárnou, což není v souladu s principy právního státu.

Závěrem bych rád zdůraznil, že rozumím podstatě existence odlišných právních definic v různých oblastech práva. Zdůrazňuji tak zejména s ohledem na tvrzení správce daně v předmětném rozsudku, kdy tento nastiňuje, že termín „cizí měna“ si lze vykládat různě napříč jednotlivými právními předpisy; jako příklad lze uvést pojetí stavby v občanském[117] a stavebním právu[118]. Nicméně bych rád upozornil na skutečnost, že nadměrná roztříštěnost a rozdílná interpretace klíčových pojmů napříč právní úpravou není příliš žádoucí a je důležité usilovat o soudržnost právního řádu.

Z těchto důvodů navrhuji komplexní přehodnocení a aktualizaci právní úpravy týkající se peněz a měny, která by reflektovala současný stav ekonomiky a technologií. Posun od tradičního vnímání měny k racionálnímu a současnému pojetí, zahrnujícímu i peníze neregulované státní autoritou, může přispět k větší právní jistotě a předvídatelnosti. Jedině potom budeme schopni předejít nepředvídatelným soudním rozhodnutím jako je právě předmětný rozsudek Krajského soudu v Brně. Nezaplní-li zákonodárce včas toto regulatorní

[117] NOVOTNÁ, Monika. *Stavba jako pojem občanského práva* [online]. epravo.cz, 28. prosince 2014 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/stavba-jako-pojemobcanskeho-prava-96247.html.
[118] § 5 odst. 1 an. zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon.

vakuum, můžeme očekávat další podobná rozhodnutí ze strany justice a případně i správních orgánů.

4 Bitcoin v rovině zákona o DP

V rámci poslední kapitoly bych se rád věnoval tématu zdanění Bitcoinu. Konkrétně pak otázce danění nákupu a prodeje zboží/služeb za Bitcoin a směně Bitcoinu za FIAT měnu, a to především v intencích zákona o daních z příjmů fyzických osob a osvobození příjmů s tímto souvisejících. V návaznosti na to pak provedu analýzu připravované regulace, jež by umožnila uplatnění časového testu na Bitcoin. V současné době je na tyto otázky, zejména s ohledem na přetrvávající schodkový rozpočet ČR[119], více než důležité odpovědět.

4.1 Současný přístup k danění Bitcoinu

Na rozdíl od DPH závisí právní úprava daní z příjmů čistě na nastavení každého členského státu. Kyzlink s ohledem na tuto skutečnost uvádí, že pohled na kryptoměny jakožto měnu, tak jak je to činěno u daně z přidané hodnoty, nelze uplatnit, a to právě proto, že jde o unifikační princip. Musíme tedy v tomto případě sáhnout po definici konstruované českou legislativou, případně dohlížejícími orgány. Ty vnímají Bitcoin jako věc nehmotnou, movitou a zastupitelnou.[120]

Pokud se týká toho, co lze považovat za příjem, zákon o daních z příjmů nezná stricto sensu definici tohoto slova. Hovoří o něm jen v souvislosti s příjmem peněžitým, nepeněžitým a dosaženým směnou.[121] [122] Nahlédneme-li do judikatury, obsahuje definici rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. ledna 2012, čj. 2 Afs 52/2011-46, který uvádí následující: „*předmětem daně jsou zásadně všechny příjmy s výjimkou příjmů plynoucích z činností, které nemohou být předmětem právně účinné smlouvy. Rozsah příjmů, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny, reaguje na potřebu vyloučení dvojího zdanění a na specifický charakter některých druhů příjmů, u nichž není i při tendenci k maximálně*

[119] SVOBODA, Jakub. *Schodek rozpočtu se prohloubil na 210 miliard* [online]. novinky.cz, 3. června 2024 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-schodek-rozpoctu-se-prohloubil-na-210-miliard-40474603.

[120] KYZLINK, David. *Kryptoměny – souvislosti – zdanění* [online]. aspi.cz, 28. října 2021 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.aspi.cz/products/lawText/7/298796/1/2?vtextu=kryptom%C4%9Bny#lema0 .

[121] § 3 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

[122] Na tomto místě uvádím, že judikatura současně uznává jako příjem podléhající dani jen takový, jež je skutečně realizovaný. V zásadě to znamená, že musí dojít k navýšení majetku v právní sféře dané osoby; toto navýšení se musí v majetku reálně projevit. Nepůjde tedy o nerealizovaný příjem – v takovém případě by šlo o navýšení pouze zdánlivé. Zdánlivé navýšení bude typické v případě vysoké volatility virtuálních aktiv, kdy tyto budou některé dny od nákupního kurzu vzdáleny v řádech desítek procent. Pokud nicméně daňový poplatník neprovede transakci/nákup s takovou virtuálním aktivem a pouze jej drží, půjde právě o nerealizovaný/zdánlivý příjem. Podrobnosti viz. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. července 2009, sp. zn. 7 Afs 94/2008.

širokému daňovému základu účelné, aby byly zdaňovány". Tato široká definice bezpochyby obsahuje i dispozice s Bitcoinem a potenciální příjmy z toho plynoucí.

Lze říci, že v současné době je otázka zdanění Bitcoinu ve světle daní z příjmů poměrně jasná. Zásadní roli v této problematice hraje stanovisko GFŘ a zmiňovaný rozsudek krajského soudu v Brně[123]. Stanovisko GFŘ uvádí, že příjmy z transakcí s kryptoměnami jsou předmětem daně z příjmů, a v zásadě se může jednat o příjem dle § 7 (příjem ze samostatné činnosti), případně ostatní příjem dle § 10, nebo příjem dle § 9 zákona o daních z příjmů, jakožto příjem z nájmu movitých či nemovitých věcí hrazený kryptoměnou. Klíčem k rozlišení toho, zda půjde o příjem dle § 7 nebo § 10 je určení skutečnosti, zda poplatník uvedenou činnost provozuje se záměrem činit tak jako podnikatel[124]. Naplňuje-li tedy osoba obchodováním s kryptoměnami aktivy status podnikatele, půjde o příjem dle § 7. Pokud jím nicméně nebude, půjde o příjem dle § 10 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona o daních z příjmů.[125]

GFŘ dále uvádí, že pokud jde o nákup a prodej zboží či služeb za kryptoměnu, je za transakci považována směna nepeněžních plnění mezi oběma stranami. V takovém případě dosahují zdanitelný příjem obě smluvní strany a tento se ocení podle zákona o oceňování majetku. V Případě směny kryptoměny za FIAT nejde dle GFŘ o směnárenskou činnost. Dochází zde dle GFŘ ke zdanění příjmů z prodeje nehmotné movité věci. Podotýkám, že po určitou dobu se spekulovalo, jaké konkrétní dispozice s Bitcoinem by dani z příjmů měly podléhat. Nakonec se však GFŘ přiklonilo k názoru, že tím bude nejen směna FIAT – virtuální aktiva, ale i směna virtuálního aktiva za zboží nebo službu. Toto ostatně potvrzuje i Trnková Kocourková.[126]

V kontextu výše uvedeného považuji za vhodné zdůraznit, že danění příjmů plynoucích z jakékoli dispozice s Bitcoinem, kdy dochází k realizaci příjmů, tak jak je tomu v současné době (tedy nejen směna Bitcoin-FIAT a opačně, ale i směna Bitcoin-virtuální aktivum a případně Bitcoin-věc/služba) činí v praxi enormní potíže. Řada daňových poplatníků je schopna učinit řádově stovky, ne-li tisíce transakcí ročně a v takovou chvíli vzniká velký problém ohledně určování základu daně. Na toto ostatně upozorňuje například i Hanych.[127]

---

[123] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48.

[124] Podnikatelem ve smyslu § 420 odst. 1 OZ, tedy provoz činnosti se záměrem činit tak soustavně, za účelem dosažení zisku, na vlastní účet a odpovědnost.

[125] Finanční správa České republiky. *Informace k daňovému posouzení kryptoměn* [online]. Praha, 2018. Dostupné z: https://financnisprava.gov.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Info_kryptomeny_GFR.pdf .

[126] TRNKOVÁ KOCOURKOVÁ, Hana. Daně a kryptoměny. *Bulletin Komory certifikovaných účetních* [online], roč. 2018 č. 2., s. 22 - 23 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://www.komoraucetnich.cz/cze/informace komory/bulletin1/bulletin, s. 22.

[127] HANYCH, Jan. *Jak na placení daní z kryptoměn: Nejtěžší je dohledat, co jsem kdy a kde koupil* [online]. e15.cz, 21. prosince 2022 [cit 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.e15.cz/kryptomeny/jak-na-placeni-dani-z-kryptomen-nejtezsi-je-dohledat-co-jsem-kdy-a-kde-koupil-rika-hanych-ze-simpletax-1395690.

Tuto skutečnost navíc komplikuje situace, kdy poplatník obchoduje na vícero burzách, přičemž některé z nich jsou takzvané Dex (De-Fi)[128] burzy, kde prakticky neexistují KYC procesy, hůře se dohledává transakční historie a případně i kurzy některých méně známých virtuálních aktiv.[129]

Otázkou tedy zůstává, zda by s ohledem na složitost výpočtu základu daně v rámci transakcí s Bitcoinem, nedávalo smysl přehodnotit jeho stávající daňový režim a případně vytvořit novou kategorii pro Bitcoin/virtuální aktiva v intencích zákona o daních z příjmů. Tento názor sdílí například i Drábek[130] nebo Kyzlink[131]. Nejen že by došlo ke snížení administrativní zátěže daňových poplatníků, ale práci by si zajisté ušetřil i správce daně.

4.2 Osvobozování dispozic s Bitcoinem od daně

Dosavadním potenciálním východiskem ve směru osvobození mohl být § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů. Ten byl nicméně zákonem č. 349/2023 Sb.[132] zrušen. Ostatně i Papoušková[133] nebo Krch[134] konstatují, že po přijetí Bitcoinu jako úřední měny ze strany El Salvadoru, by mohlo jít při směně Bitcoinu do jiné měny a zpět o směnu měn podle předmětného ustanovení, nikoli o prodej nebo nákup majetku. Do novely bylo možné kursové zisky tradičních měn osvobozovat právě dle výše uvedeného paragrafu. Nově nicméně budou příjmy z kursového zisku při směně měny zdaňovány v rámci ostatních příjmů dle § 10 zákona o daních z příjmů.[135] K tomuto Kneiflová uvádí následující: *„Zdánlivá drobnost se může snadno změnit v noční můru a zároveň pěkné prokazovací cvičení. Kurzový zisk při takové směně peněz bude totiž nadále osvobozen jen v případě, že se v součtu společně se všemi ostatními „nezařazenými" ostatními příjmy vejde do ročního limitu 50 000 Kč. Pokud tedy máte eurový účet, nyní nakoupíte eura s výhodným současným kurzem, řekněme třeba 20 tisíc EUR*

---

[128] Kriptomat. *Co je DEX?* [online]. Kriptomat.io, [cit. 23. září 2023]. Dostupné z: https://kriptomat.io/cs/kryptomeny/co-je-dex/.

[129] Problém velkého množství transakcí lze částečně vyřešit metodou FIFO a metodou aritmetického průměru. Jde o metody stanovení pořizovací ceny dle § 25 odst. 5 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Stále nicméně přetrvává problém ohledně dohledávání těchto transakcí u non-KYC poskytovatelů směnárenských a burzovních služeb.

[130] DRÁBEK, Jan. *Zdanění kryptoměn pohledem aktuální judikatury* [online]. epravo.cz, 1. července 2022 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/zdaneni-kryptomen-pohledem-aktualni-judikatury-114920.html.

[131] KYZLINK, David. *Kryptoměny – souvislosti – zdanění* [online]. aspi.cz, 28. října 2021 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.aspi.cz/products/lawText/7/298796/1/2?vtextu=kryptom%C4%9Bny#lema0.

[132] Zákon č. 349/2023 Sb., zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů.

[133] PAPOUŠKOVÁ, Zdenka. Posun v právní úpravě týkající se virtuálních („měn") aktiv a jejich možného zdaňování. *Acta Iuridica Olomucensia*, 2021, roč. 16, č. 2, s. 68-76.

[134] CHVÁTAL, Dalibor. *Bitcoin a daně. Je to měna, nebo majetek?* e15.cz [online]. 9.9.2021 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.mesec.cz/clanky/bitcoin-a-dane-je-to-mena-nebo-majetek.

[135] Neotax. *Změny ve zdanění kurzových rozdílů v roce 2024* [online]. Neotax.eu, 21. února 2024 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://neotax.eu/cs/blog/zmeny-ve-zdanovani-kurzovych-rozdilu-v-roce-2024.

za 23,50 Kč/EUR, a za pár let, až třeba kurz EUR vůči Kč zase vzroste, řekněme na 27 Kč za EUR, je budete potřebovat směnit zpátky na koruny, realizujete kurzový zisk ve výši 70 tisíc Kč. Takový kurzový zisk budete muset zahrnout do daňového přiznání a zdanit. Zdanit ale budete muset i mnohem nižší kurzový zisk, pokud kromě kurzového zisku budete mít i třeba příjmy z příležitostné činnosti a v souhrnu tyto příjmy přesáhnou 50 tisíc Kč za zdaňovací období."[136]

Nejen že tedy zákonodárce prozatím zavřel dveře jediné případné cestě k osvobození transakcí s Bitcoinem, nicméně zkomplikoval daňovým poplatníkům i samotné daňové povinnosti v rámci směny FIAT měn.

V současné době zároveň přetrvává stanovisko GFŘ, jež uvádí, že v rámci transakcí s kryptoměnami nelze uplatnit toto osvobození od daně.[137] Tuto skutečnost později potvrdil i dříve rozebíraný rozsudek krajského soudu v Brně, kde bylo judikováno, že příjem z kursové směny Bitcoin-FIAT a zpět nelze osvobodit od daně podle tehdejšího § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů.[138] Podotýkám, že soudy v tomto ohledu nemají rozhodující slovo a klíčovou roli by měla hrát právě legislativa. Zrušením výše uvedeného paragrafu nicméně, jak se zdá, prozatím zhaslo pro bitcoinovou komunitu poslední světlo naděje ohledně případného osvobození těchto příjmů.

Ve 3. kapitole této kvalifikační práce jsem se tomuto problému částečně věnoval. Dílčím závěrem byla úvaha o vytvoření legislativní definice měny, jež by odrážela aktuální trendy. Současná daňově-právní realita je nicméně taková, že definici měny stále česká legislativa nezná, a tato tak vychází z definic učiněných zejména judikaturou a správcem daně. V důsledku toho je poměrně obtížné určit, co je a není měnou v současném rychle se vyvíjejícím finančním světě. Navzdory značnému vývoji přijímání Bitcoinu na státní úrovni[139], jež potenciálně mohlo otevřít Bitcoinu dveře právě do zmiňovaného § 4 zákona o daních z příjmů, dochází k tomu, že Bitcoin v něm prozatím může jen těžko najít svoje místo.

4.3 Časový test a jeho aplikace na Bitcoin

Byť jsem v závěru předchozí kapitoly učinil konkluzi o prozatímní nemožnosti osvobození transakcí souvisejících s Bitcoinem v rámci § 4 zákona o daních z příjmů, považuji za nutné

[136] KNEIFLOVÁ, Martina. *Daňové a právní zprávy – červen 2023* [online]. ey.com, 12. června 2023 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://www.ey.com/cs_cz/insights/tax/danove-a-pravni-zpravy-cerven-2023.
[137] Finanční správa České republiky. *Informace k daňovému posouzení kryptoměn* [online]. Praha, 2018. Dostupné z: https://financnisprava.gov.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Info_kryptomeny_GFR.pdf.
[138] Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48.
[139] Viz El Salvador který jej přijal jako svou úřední měnu a naplnil tak definiční znak měny.

poukázat na připravovanou regulaci, jež se dotkne i zákona o daních z příjmů.[140] Nejen laická, ale i odborná veřejnost totiž dlouhodobě volá po uplatnění časového testu, jež se používá na cenné papíry, i na virtuální aktiva. Například Stroukal už v roce 2022 prosazoval hodnotový a časový test u Bitcoinu.[141] Stejně tak toto řešení dlouhodobě navrhovali i někteří čeští poslanci jako např. Jiří Havránek nebo Mikuláš Peksa.[142]

V nejbližších dnech[143] bude vstupovat do třetího čtení po doporučení k jejímu schválení ze strany Rozpočtového výboru PSP novela zákona o daních z příjmů, jež je součástí návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie oblasti digitalizace finančního trhu a financování udržitelnost. Tato novela může mít zásadní dopad do daňového režimu Bitcoinu, protože vkládá do výše zmíněného § 4 nové ustanovení, a to písm. zj) v následujícím znění: *„příjmy z úplatného převodu kryptoaktiva s výjimkou elektronického peněžního tokenu, pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období částku 100 000 Kč; osvobození se nevztahuje na příjmy z kapitálového majetku a na příjmy z úplatného převodu kryptoaktiva, které je nebo bylo zahrnuto do obchodního majetku, a to do 3 let od ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti,“*. Toto ustanovení ostatně do značné míry kopíruje ustanovení týkající se časového testu aplikovaného u cenných papíru, jež bude mít od 1.1.2025 taktéž nové znění.[144] S ohledem na to, že nejen ČNB[145], ale i např. americká SEC[146] tvrdí, že se Bitcoin nedá pod cenný papír zařadit, což je dle mého soudu správná úvaha, je poměrně fascinující, že se jej zákonodárce chystá oba podřadit pod stejný daňový režim.

---

[140] Pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona ze dne 18. září 2024, kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie v oblasti digitalizace finančního trhu a financování udržitelnosti. Sněmovní tisk 694.

[141] STROUKAL, Dominik. *Bitcoin si zaslouží časový a hodnotový test* [online]. e15.cz, 20. prosince 2022 [cit. 25. září 2024]. Dostupné z: https://www.e15.cz/nazory-a-analyzy/bitcoin-si-zaslouzi-casovy-a-hodnotovy-test-1395650.

[142] VOŽENÍLEK, Lukáš. *Kdo drží kryptoměny tři roky, ať je nedaní, tvrdí komunita i někteří politici* [online]. SeznamZpravy.cz, 27. března 2023 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-dane-kdo-drzi-kryptomeny-tri-roky-at-je-nedani-tvrdi-komunita-i-nekteri-politici-228458.

[143] Tato kapitola byla zpracovávána ke dni 26.9.2024.

[144] Znění § 4 odst. 1 písm. t) zákona o daních příjmů účinného od 1.1.2025: *„příjmy z úplatného převodu cenných papírů, pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období částku 100000 Kč, a příjem z podílů připadajících na podílové listy při zrušení podílového fondu, pokud výše tohoto příjmů nepřesáhne 100000 Kč; osvobození se nevztahuje na příjmy z kapitálového majetku a na příjmy z úplatného převodu cenných papírů nebo z podílů připadajících na podílové listy při zrušení podílového fondu, které jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to do 3 let od ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti; jedná-li se o kmenový list, činí doba 5 let,“*

[145] Česká národní banka. *Je k obchodování s bitcoiny nebo k jejich směně potřebné povolení ČNB?* [online]. cnb.cz, 10. února 2014 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2014-02.

[146] SHARMA, Rakesh. *SEC chair says Bitcoin is not a security* [online]. Investopedia.com, 25. června 2019 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/news/sec-chair-says-bitcoin-not-security/.

Zároveň je v pozměňovacím návrhu i § 4 odst. 1 písm. zk), jež zní následovně: *příjem z úplatného převodu kryptoaktiva, přesáhne-li doba mezi nabytím a úplatným převodem tohoto kryptoaktiva při jeho úplatném převodu dobu 3 let; doba 3 let se zkracuje o dobu, po kterou bylo toto kryptoaktivum ve vlastnictví zůstavitele, v případě, že jde o úplatný převod kryptoaktiva nabytého děděním od zůstavitele, který byl příbuzným v řadě přímé nebo manželem; doba 3 let mezi nabytím a úplatným převodem kryptoaktiva u téhož poplatníka se nepřerušuje při sloučení nebo splynutí kryptoaktiv; osvobození se nevztahuje na příjem z úplatného převodu kryptoaktiva, které je nebo bylo zahrnuto do obchodního majetku, a to do 3 let od ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti; při výměně kryptoaktiva jeho vydavatelem za jiné kryptoaktivum se doba 3 let mezi nabytím a úplatným převodem kryptoaktiva u téhož poplatníka nepřerušuje; osvobození se nevztahuje na příjem, který plyne poplatníkovi z budoucího úplatného převodu kryptoaktiva, uskutečněného v době do 3 let od nabytí, a z budoucího úplatného převodu kryptoaktiva, které je nebo bylo zahrnuto do obchodního majetku, a to do 3 let od ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 3 letech od nabytí nebo po 3 letech od ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti.*“.[147]

Výše uvedená úprava by tak mohla přinést zásadní změnu týkající se osvobození bitcoinových transakcí od daně z příjmů. Nejen že tzv. hodleři[148] budou mít nově možnost osvobodit svoje příjmy z kryptoaktiv až do 40 000 000 Kč, ale úlevu pocítí i menší spekulanti, jež získají možnost osvobození, pokud úhrn příjmů z úplatných převodů kryptoaktiva nepřesáhne 100 000 Kč ve zdaňovacím období. Zvláštní výjimky pak v obou případech tvoří kryptoaktiva zahrnutá v obchodním majetku.[149]

Ačkoli připravovanou úpravu jakožto investor do virtuálních aktiv s radostí vítám, nemohu si odpustit menší výtku vůči zákonodárci. Lze říci, že v rámci odborné veřejnosti panuje

---

[147] K tomu také nově § 4 odst. 3: *„Pokud úhrn všech příjmů osvobozených podle odstavce 1 písm. q), příjmů z úplatného převodu cenného papíru osvobozených podle odstavce 1 písm. u) a příjmů z úplatného převodu kryptoaktiva osvobozených podle odstavce 1 písm. zk) přesahuje 40 000 000 Kč ve zdaňovacím období, příjem osvobozený podle odstavce 1 písm. q), příjem z úplatného převodu cenného papíru osvobozený podle odstavce 1 písm. u) nebo příjem z úplatného převodu kryptoaktiva osvobozený podle odstavce 1 písm. zk) není osvobozen v poměrné části vypočítané podle podílu části úhrnu těchto příjmů převyšující 40 000 000 Kč a úhrnu těchto příjmů.“*

[148] K tomuto termínu blíže viz: Kryptohodler. *Co je to HODL (hold?), kdo je hodler, jak začít hodlovat a proč Bitcoin?* [online]. kryptohodler.cz, 15. prosince 2021 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://kryptohodler.cz/hodl-o-co-se-jedna-kdo-je-hodler-jak-zacit-hodlovat-a-proc-bitcoin/.

[149] Na tomto místě poukazuji na užití slova „kryptoaktivum“, jež je slovo používané regulací MiCA, definováno v čl. 3 odst. 1 písm. 5) tohoto nařízení. V rámci účinné legislativy je nicméně zásadní i AML zákon, který obsahuje definici virtuálních aktiv. Otázkou tedy je co vedlo zákonodárce k užití slova „kryptoaktivum“ namísto slova „virtuální aktivum“, když zde existuje již platná a účinná definice a termín použitý zákonodárcem je součástí nařízení EU, jež doposud ani nenabylo úplné účinnosti.

všeobecná shoda ohledně toho, že Bitcoin není cenným papírem. Přesto se zákonodárce pokouší protlačit uplatnění daňového režimu cenných papírů i na Bitcoin. Zároveň v nedávné novele odstranil ustanovení, jež umožňovalo osvobození příjmů z kursových zisků v rámci směny měn. Toto ustanovení současně představovalo potenciální východisko pro osvobození příjmů z transakcí souvisejících s Bitcoinem, byť judikatura takový režim pro Bitcoin odmítala. Nezbývá mi než se pozastavit nad takovým jednáním zákonodárce a položit si otázku, zda zrušení § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů, jež se v odehrálo v nedávné době a současné představení nového regulačního rámce pro osvobození některých příjmů souvisejících s Bitcoinem, má vzájemnou souvislost. Aktuálně to totiž vypadá, že se zákonodárce snaží tímto krokem mlčky určit status Bitcoinu jakožto cenného papíru, a zároveň mu odepřít status měny.[150]

4.4 Přístup de lege ferenda s ohledem na zahraniční právní úpravu

Vzhledem ke značné nejistotě ohledně budoucí daňově-právní úpravy Bitcoinu považuji za vhodné nahlédnout také do sousedních zemí a zvážit případné přijetí daňově-právního režimu Bitcoinu po vzoru některé z nich.

Jak uvádí Schwarzová, lze konstatovat, že globální konsenzus v této otázce prozatím neexistuje.[151] Například v **Německu** jsou virtuální měny považovány za tzv. zúčtovací jednotku, nebo také soukromé peníze a podléhají dani z příjmů 45 %. Současně je však dán prostor hodlerům, kteří drží virtuální aktivum déle než jeden rok, ti v takovém případě po roce nemusí danit vůbec nic.[152] Naproti tomu například v **Kanadě** jsou virtuální aktiva vnímána jako komodita a jsou taktéž předmětem daně z příjmů. Zákon pak navíc, stejně jako u nás, rozlišuje, zda je investor podnikatel nebo nahodilý investor. Nahodilí investoři mají lepší daňové podmínky než investoři, jež toto obchodování činí v rámci podnikání. Současně je na příjmy z virtuálních aktiv uvalena sazba 33 % v rámci federální daně a zároveň je třeba i připočíst daň státní.[153]

Za zmínku pak stojí zejména přístup **Finska** nebo **Indie**. Tyto země totiž v rámci svých daňových zákonů rozeznávají Bitcoin od měn, komodit nebo cenných papírů a mají pro něj

---

[150] Podotýkám že již i SEC konstatovalo, že se v případě Bitcoinu nemůže jednat o cenný papír. Blíže viz: SHARMA, Rakesh. *SEC chair says Bitcoin is not a security* [online]. Investopedia.com, 25. června 2019 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/news/sec-chair-says-bitcoin-not-security/.

[151] SCHWARZOVÁ, Aneta. Virtuální aktiva a virtuální měny - obsah a vývoj pojmu, právní povaha, regulace a možná úskalí. *Revue pro právo a technologie* [online], 30. června 2023, č. 27, s. 37 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.aspi.cz/products/lawText/7/319686/1/2?rem=bitcoin.

[152] Bitcoin. *Cryptocurrency taxation in Germany* [online]. Bitcoin.com, [cit. 28. září 2024]. Dostupné z: https://www.bitcoin.com/get-started/cryptocurrency-taxation-in-germany/.

[153] LEGGE, Michelle. *How is Crypto Taxed Around The World in 2024?* [online]. Koinly.io, 11. září 2024 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://koinly.io/blog/crypto-tax-world/.

kategorii virtuálních měn a virtuálních aktiv. Byť obě země uplatňují poměrně tvrdý daňový režim (obě více než 30% daňová sazba), je pozitivní vidět, že se alespoň některé země byly schopny na novou finanční technologii adaptovat, uznávají její důležitost, a byly ochotny pro ni vytvořit svébytný daňový režim.[154]

Konečně bych rád zmínil některé země, jež zaujaly velice benevolentní postoj k Bitcoinu ve světle daně z příjmů. Jsou jimi například **Singapur**, **Malajsie**, **Bělorusko**, nebo **Portugalsko**. Singapur osvobodil od daně veškerá virtuální aktiva, pokud dispozice s nimi není činěna v rámci profesionální obchodování. Stejně tak činí i Malajsie, která podobně jako Singapur stanovuje povinnost danit zisky z virtuálních aktiv jen podnikům, jež Bitcoin přijímají a profesionálním obchodníkům, jež na něm spekulují. Bělorusko pak například osvobodilo od daně veškeré transakce související s virtuálními aktivy (nehledě na případnou podnikatelskou povahu těchto transakcí), a činí tak prozatím do 1.1. 2025. Portugalsko podobně jako Německo od letošního roku uplatňuje časový test jednoho roku. Po roce držení virtuálního aktiva je tedy případný příjem z následné směny osvobozen od daně nehledě na výši zisku.[155]

Výše uvedené lze shrnout tak, že právní úprava napříč světem je v přístupu k danění Bitcoinu skutečně nejednotná. Je tomu tak i v rámci unijní úpravy. Otázkou pak ale zůstává, jak se tedy k daňově-právnímu režimu postavit v rámci legislativy ČR. Přináší vůbec vhled do zahraniční právní úpravy nějaký žádoucí výsledek? Dle mého názoru ano, a výstupem jsou zejména tyto dva body:

1. Díváme-li se do zahraničí, zjistíme, že některé země rozeznávají Bitcoin v rámci daňových zákonů jakožto nové alternativní aktivum/měnu, jež zřejmě nezmizí, a je tedy potřeba její existenci daňově ošetřit tak, aby to bylo výhodné nejen pro státy samotné, ale i pro její případné uživatele. Je tedy dle mého soudu ideální zvážit možnost zavedení nového institutu minimálně v rámci zákona o daních z příjmů, jež by existenci Bitcoinu a dalších virtuálních aktiv řádně reflektoval. Podobně jako tomu činí Finsko nebo Indie. Ostatně je taková regulace otázkou i právní jistoty, která je v právním státě samozřejmostí.
2. Snaha o zdanění většiny transakcí souvisejících s Bitcoinem, tak jak to doposud činí soudy, dohledové orgány a správce daně v ČR, nemusí být nutně tou správnou cestou pro nakrmení státního rozpočtu. Existuje řada zemí, které transakce související s virtuálními aktivy naprosto osvobodily od daně z příjmů. Takový krok může

[154] Tamtéž
[155] GRAW, Michael. *Crypto Taxes Statistics Explained Around the World in 2024* [online]. technopedia.com, 31. ledna 2024 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://www.techopedia.com/cryptocurrency/crypto-taxes-statistics.

jednoznačně způsobit příliv nových investorů a podniků do ČR, přičemž ta pak bude schopna od těchto subjektů daň vybrat jiným způsobem. Nedanění virtuálních aktiv tedy nutně nemusí znamenat zkracování státního rozpočtu na straně příjmů.

Závěr

V této diplomové práci jsem se zabýval vybranými právními a daňovými aspekty Bitcoinu v českém i mezinárodním kontextu. Cílem bylo analyzovat jeho postavení v rámci právní regulace a přístupu státních institucí, zejména s ohledem na interpretace dané českými soudy a správními orgány. Práce si kladla za cíl nabídnout přehled vybraných problematických oblastí souvisejících s Bitcoinem a diskutovat možné budoucí kroky v jeho regulaci a zdaňování.

V druhé kapitole jsem se zaměřil na vymezení základních pojmů, jako jsou kryptoměny, virtuální aktiva, blockchain, měna a peníze.

Ve třetí kapitole jsem se věnoval povaze Bitcoinu z hlediska ekonomických teorií a jeho možnému postavení jako peněz nebo měny. Analyzoval jsem, jak si Bitcoin vede ve světle klasických funkcí peněz, jako jsou prostředek směny, uchovatel hodnoty a zúčtovací jednotka. Zvláštní pozornost jsem věnoval přístupu českých státních institucí. Zmiňuji se také o soudní praxi, zejména o rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48, který přinesl určité vyjasnění, ale zároveň poukázal na limity současného právního rámce. V této kapitole jsem rovněž prezentoval případovou studii El Salvadoru, který jako první stát na světě uznal Bitcoin jako zákonné platidlo. Tato kapitola ukázala, že implementace Bitcoinu jako oficiální měny může být výzvou nejen z hlediska právní úpravy, ale i z hlediska ekonomické stability a veřejné podpory. Případová studie odkryla, že ačkoli Bitcoin nabízí potenciál pro inovace a ekonomický rozvoj, jeho přijetí jako zákonné měny je spojeno s řadou rizik, které je třeba pečlivě zvážit.

Čtvrtá kapitola se zaměřila na daňové aspekty Bitcoinu v České republice, a to jak z hlediska současné legislativy, tak i de lege ferenda. Zkoumal jsem, jak české předpisy přistupují k danění transakcí s Bitcoinem a jaké existují výjimky nebo možnosti osvobození od daně z příjmů. Tato analýza ukázala, že současná právní úprava stále vykazuje jisté nedostatky, které mohou vést k nejistotě mezi daňovými poplatníky a investory do virtuálních aktiv. Součástí kapitoly bylo i srovnání české praxe s praxí jiných států, což může nabídnout inspiraci pro český právní řád.

Hlavní výzkumné otázky, které jsem si stanovil, se týkaly možnosti uznání Bitcoinu jako peněz nebo měny v českém právním kontextu a vhodného přístupu k jeho zdanění. Na základě výzkumu jsem dospěl k závěru, že ačkoli Bitcoin splňuje atributy peněz, jeho volatilita a absence státní regulace jej činí problematickým pro plné uznání jako oficiální měny. Český právní systém navíc stále potřebuje přijmout legislativní úpravy, které by reflektovaly specifika virtuálních aktiv a nabídly jasnější pravidla pro jejich daňové zacházení. Co do otázky uplatnění časového testu na Bitcoin, jsem uzavřel, že byť se dle mého názoru nejedná o krok správným

směrem, je takový postup možný. Český zákonodárce ostatně v tuto chvíli takový daňový režim připravuje. A konečně, pokud jde o otázku de lege ferenda, odkázal jsem na státy, jež reagují na vývoj a digitalizaci finančního sektoru a reflektují existenci virtuálních aktiv do svých právních předpisů. Současně zdůrazňuji, že než vůbec ČR přistoupí k otázce zdanění, je nutné pro virtuální aktiva vytvořit obecný právní rámec, který předurčí jejich daňová specifika.

Na základě výzkumu v této práci lze konstatovat, že Bitcoin má potenciál být nejen investičním aktivem, ale i prostředkem směny. Pro naplnění tohoto potenciálu je však nezbytné, aby se legislativa přizpůsobila specifikům virtuálních aktiv a nabídla jasnější pravidla pro jejich užití. Přijetí Bitcoinu jako měny by vyžadovalo výrazné změny v legislativě a změnu přístupu českých institucí k otázce regulace virtuálních aktiv. Tato práce tak může sloužit jako výchozí bod pro další výzkum a legislativní iniciativy v oblasti virtuálních aktiv.

Závěrem je nutné podotknout, že problematika regulace Bitcoinu zůstává v českém právním prostředí i nadále otevřená. Přestože se v oblasti práva virtuálních aktiv postupně objevují pokusy o jejich regulaci, zůstávají ještě mnohé otázky nezodpovězené. Z tohoto důvodu je další výzkum nezbytný a může se zaměřit na hloubkovou analýzu daňových aspektů virtuálních aktiv, na možnosti jejich právního zakotvení v českém právním systému nebo na zkoumání dalších případových studií z různých států světa.

Seznam použitých zdrojů

Právní předpisy

Zákon č. 253/2008, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 6/1993 Sb., o české národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Nařízení Evropského parlamentu a Rady o trzích s kryptoaktivy a o změně směrnice (EU) 2019/1937.

Judikatura

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022 č.j. 30 Af 29/2020-48.

Soudní dvůr EU: Rozsudek ze dne 22. října 2015, Skatteverket proti Davidu Hedqvistovi, C-264/14.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. července 2009, sp. zn. 7 Afs 94/2008.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. ledna 2012, čj. 2 Afs 52/2011-46.

Elektronické zdroje v českém jazyce

HANYCH, Jan. *Jak na placení daní z kryptoměn: Nejtěžší je dohledat, co jsem kdy a kde koupil* [online]. e15.cz, 21. prosince 2022 [cit 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.e15.cz/kryptomeny/jak-na-placeni-dani-z-kryptomen-nejtezsi-je-dohledat-co-jsem-kdy-a-kde-koupil-rika-hanych-ze-simpletax-1395690.

Kriptomat. *Co je DEX?* [online]. Kriptomat.io, [cit. 23. září 2023]. Dostupné z: https://kriptomat.io/cs/kryptomeny/co-je-dex/.

DRÁBEK, Jan. *Zdanění kryptoměn pohledem aktuální judikatury* [online]. epravo.cz, 1. července 2022 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/zdaneni-kryptomen-pohledem-aktualni-judikatury-114920.html.

PAPOUŠKOVÁ, Zdenka. Posun v právní úpravě týkající se virtuálních („měn“) aktiv a jejich možného zdaňování. *Acta Iuridica Olomucensia*, 2021, roč. 16, č. 2, s. 68-76.

CHVÁTAL, Dalibor. *Bitcoin a daně. Je to měna, nebo majetek?* e15.cz [online]. 9.9.2021 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.mesec.cz/clanky/bitcoin-a-dane-je-to-mena-nebo-majetek.

Neotax. *Změny ve zdanění kurzových rozdílů v roce 2024* [online]. Neotax.eu, 21. února 2024 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://neotax.eu/cs/blog/zmeny-ve-zdanovani-kurzovych-rozdilu-v-roce-2024.

TRNKOVÁ KOCOURKOVÁ, Hana. Daně a kryptoměny. *Bulletin Komory certifikovaných účetních* [online], roč. 2018 č. 2., s. 22 - 23 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://www.komoraucetnich.cz/cze/informace komory/bulletin1/bulletin.

Česká národní banka. *Čím je kryta měna?* [online]. cnb.cz, [cit. 23.listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Cim-je-kryta-mena/.

VÝBORNÝ, D. *Bitcoin – bezdomovec hledající v právní džungli své místo* [online]. kdpcr.cz, 27. září 2022 [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.kdpcr.cz/informace/aktuality/podcasty/bitcoin-bezdomovec-hledajici-v-pravni-dzungli-sve-misto.

HOLANOVÁ, T. *Bitcoin jsou peníze, rozhodlo Německo o virtuální měně*. *www.zpravy.aktualne.cz* [online]. Publikováno: 19.8.2013 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/svetova-ekonomika/bitcoin-jsou-penize-rozhodlo-nemecko-o-virtualni-mene/r~45b1943008d411e3a6c60025900fea04/?redirected=1528132511

ZAGOL, M. *Jsou kryptoměny peníze?*. www.advokatnidenik.cz [online]. Publikováno: 4.1.2021 [cit. 9. září 2024]. Dostupné na: https://advokatnidenik.cz/2021/01/04/jsou-kryptomeny-penize/.

ALI, Sabina. *Placení kryptoměnami je na vzestupu. Využívají je v e-shopech i energetice* [online]. idnes.cz, 12. srpna 2024 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/kryptomeny-placeni-bitcoin-alza-confirmo-dane.A240811_175904_ekonomika_kori.

CONFIRMO. *Confirmo Insights for August 2024 are here – let's see what's currently trending in crypto payments!* [online]. LinkedIn.com, 8. září 2024 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://www.linkedin.com/company/confirmoltd/posts/?feedView=all.

COINMATE. *Kde přijímají platby bitcoinem?* [online]. Coinmate.io, 11. dubna 2024 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://coinmate.io/cz/kde-prijimaji-platby-bitcoinem/.

Špi. *Český startup Qerko testuje možnost platit v restauracích Bitcoinem* [online]. e15.cz, 13. června 2023 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://www.e15.cz/kryptomeny/cesky-startup-qerko-testuje-moznost-platit-v-restauracich-bitcoinem-1398791.

Česká národní banka. *Je k obchodování s bitcoiny nebo k jejich směně potřebné povolení ČNB?* [online]. cnb.cz, 10. února 2014 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2014-02.

HAMPL, Mojmír. Náš postoj ke kryptoměnám: *Nepomáhat, nechránit, neškodit, nevodit za ruku* [online]. cnb.cz, 21. prosince 2017 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Nas-postoj-ke-kryptomenam-Nepomahat-nechranit-neskodit-nevodit-za-ruku/.

DĚDEK, Oldřich. *Trh s kryptoměnami vyrostl natolik, že by mohl otřást celým finančním světem* [online]. cnb.cz, 26. ledna 2023 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Trh-s-kryptomenami-vyrostl-natolik-ze-by-mohl-otrast-celym-financnim-svetem/.

Finanční správa České republiky. *Informace k daňovému posouzení kryptoměn* [online]. Praha, 2018. Dostupné z: https://financnisprava.gov.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Info_kryptomeny_GFR.pdf.

POSPÍŠIL, Richard. *Evropská centrální banka* [online]. 2009 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/evropska-centralni-banka.aspx.

Evropská centrální banka. *Co je bitcoin?* [online]. Frankfurt am Main, 13. února 2018 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/ecb-and-you/explainers/tell-me/html/what-is-bitcoin.cs.html.

Ministerstvo financí České republiky. *Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn* [online]. 15. května 2018. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Ucetnictvi_2018_Sdeleni-MF-k-uctovani-a-vykazovani-digitalnich-men.pdf.

Česká bankovní asociace. *Chraňte se před podvody s kryptoměnami* [online]. Praha, 9. srpna 2022 [cit. 18. září 2024]. Dostupné z: https://cbaonline.cz/chrante-se-pred-podvody-s-kryptomenami.

Česká národní banka. *Mezinárodní vztahy: Euro* [online]. cnb.cz [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/euro/.

Český statistický úřad. *Kladné saldo remitencí Česka s EU dlouhodobě roste* [online], statistikaamy.csu.gov.cz [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://statistikaamy.csu.gov.cz/cesko-15-let-v-evropske-unii-kladne-saldo-remitenci-ceska-s-eu-dlouhodobe-roste.

NOVOTNÁ, Monika. *Stavba jako pojem občanského práva* [online]. epravo.cz, 28. prosince 2014 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/stavba-jako-pojemobcanskeho-prava-96247.html.

SVOBODA, Jakub. *Schodek rozpočtu se prohloubil na 210 miliard* [online]. novinky.cz, 3. června 2024 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-schodek-rozpoctu-se-prohloubil-na-210-miliard-40474603.

KYZLINK, David. *Kryptoměny – souvislosti – zdanění* [online]. aspi.cz, 28. října 2021 [cit. 23. září 2024]. Dostupné z: https://www.aspi.cz/products/lawText/7/298796/1/2?vtextu=kryptom%C4%9Bny#lema0.

KNEIFLOVÁ, Martina. *Daňové a právní zprávy – červen 2023* [online]. ey.com, 12. června 2023 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://www.ey.com/cs_cz/insights/tax/danove-a-pravni-zpravy-cerven-2023.

STROUKAL, Dominik. *Bitcoin si zaslouží časový a hodnotový test* [online]. e15.cz, 20. prosince 2022 [cit. 25. září 2024]. Dostupné z: https://www.e15.cz/nazory-a-analyzy/bitcoin-si-zaslouzi-casovy-a-hodnotovy-test-1395650.

VOŽENÍLEK, Lukáš. *Kdo drží kryptoměny tři roky, ať je nedaní, tvrdí komunita i někteří politici* [online]. SeznamZpravy.cz, 27. března 2023 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-dane-kdo-drzi-kryptomeny-tri-roky-at-je-nedani-tvrdi-komunita-i-nekteri-politici-228458.

Česká národní banka. *Je k obchodování s bitcoiny nebo k jejich směně potřebné povolení ČNB?* [online]. cnb.cz, 10. února 2014 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2014-02.

Kryptohodler. *Co je to HODL (hold?), kdo je hodler, jak začít hodlovat a proč Bitcoin?* [online]. kryptohodler.cz, 15. prosince 2021 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://kryptohodler.cz/hodl-o-co-se-jedna-kdo-je-hodler-jak-zacit-hodlovat-a-proc-bitcoin/.

SCHWARZOVÁ, Aneta. Virtuální aktiva a virtuální měny - obsah a vývoj pojmu, právní povaha, regulace a možná úskalí. *Revue pro právo a technologie* [online], 30. června 2023, č. 27, s. 37 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.aspi.cz/products/lawText/7/319686/1/2?rem=bitcoin.

Elektronické zdroje v cizím jazyce

Clearly payments. *Statistics for Cash and Credit Card Use for Payments in 2024* [online]. clearlypayments.com, 18. března 2024 [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: https://www.clearlypayments.com/blog/statistics-for-cash-and-credit-card-use-for-payments-in-2024/.

European Central Bank. *Virtual Currency Schemes* [online]. Frankfurt am Main, 2012. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf?941883c8460133b7758f498192 a3ed9e.

EDWARDS, John a kol. *Bitcoin's Price History* [online]. Investopedia.com, 23. září 2024 [cit. 24. září 2024]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/articles/forex/121815/bitcoins-price-history.asp.

VOCHOZKA, Miroslav a kol. Bitcoin as a National Currency: A Case Study for the Czech Republic. *Acta Montanistica Slovaca*, 2024, č. 29(1), s. 13-25. Dostupné z: https://doi.org/10.46544/AMS.v29i1.02.

ZHANG, Dingxuan a kol. Speculation or currency? Multi-scale analysis of cryptocurrencies—The case of Bitcoin. *International Review of Financial Analysis* [online]. 2023, č. 88 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/j.irfa.2023.102700.

AMMOUS, Saifedean. Can cryptocurrencies fulfil the functions of money? *The Quarterly Review of Economics and Finance* [online]. 2018, č. 70 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/j.qref.2018.05.010.

Deutsche Bank. *I could potentially see Bitcoin become the 21st-century gold* [online]. db.com, [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://www.db.com/what-next/digital-disruption/dossier-payments/i-could-potentially-see-bitcoin-to-become-the-21st-century-gold.

Unchained. *Bitcoin's Source Code: Why There Will Only Ever Be 21 Million Bitcoins* [online]. Unchained.com, 7. března 2022 [cit. 17. září 2024]. Dostupné z: https://unchained.com/blog/bitcoin-source-code-21-million/.

Statista. *Bitcoin market capitalization from April 2013 to September 26, 2024* [online]. Statista.com, září 2024 [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://www.statista.com/statistics/377382/bitcoin-market-capitalization/.

ALFARO, Laura a kol. *El Salvador: Launching Bitcoin as Legal Tender* [online]. Harvard Business School, březen 2022 [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=62068.

Coinbase. *What is market cap?* [online]. Coinbase.com, [cit. 15. září 2024]. Dostupné z: https://www.coinbase.com/learn/crypto-basics/what-is-market-cap.

ANDREW M. B., a další. Philosophy, politics, and economics of cryptocurrency I: Money without state. *Philosophy Compass* [online]. 2021, 16(11) [cit. 15. října 2023]. Dostupné z: https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/phc3.12785.

AL-LAHAM, M. a další. Development of Electronic Money and Its Impact on the Central Bank Role and Monetary Policy. *Issues in Informing Science and Information Technology* [online]. 2009, 9 [cit. 15. října 2023]. Dostupné z: https://iisit.org/Vol6/IISITv6p339-349Al-Laham589.pdf.

European Central Bank. *Digital euro* [online]. *www. ecb.europa.eu* [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/html/index.en.html.

Financial and Business News – Finance Magnates. *www. financemagnates.com*, [online]. 16. března 2023 [cit. 23.11.2023], Dostupné z: https://www.financemagnates.com/cryptocurrency/education-centre/stablecoins-a-steady-future-for-digital-currencies/.

Satoshi Nakamoto. Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System [online]. 2008. Dostupné z: https://bitcoin.org/bitcoin.pdf.

HULL, I., SATTAH, O. *Revisiting the Properties of Money* [online]. *www.arxiv.org*, 2021 [cit. 10. listopadu 2023] Dostupné z: https://arxiv.org/abs/2111.04483.

LIOUDIS, N. *What is the gold standard? Advantages, alternatives, and history* [online]. *www.investopedia.com*, 2023 [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/ask/answers/09/gold-standard.asp.

The National Archives. *Going Off Gold* [online]. Dostupný JPG z: https://www.nationalarchives.gov.uk/education/resources/thirties-britain/going-gold/.

ELWELL, C. K. a další. *Brief history of the gold standard in the United States* [online]. Dostupné z: https://sgp.fas.org/crs/misc/R41887.pdf.

HODLER, A. *Bitcoin has no intrinsic value — and that's great. - coinmonks – medium* [online]. *www.medium.com*, 2019 [cit. 23. listopadu 2023] Dostupné z: https://medium.com/coinmonks/bitcoin-has-no-intrinsic-value-and-thats-great-e6994adbfe0f.

CHEN, J. *Fiat Money: What It Is, How It Works, Example, Pros & Cons* [online]. *www.investopedia.cz*, 2023 [cit. 23. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/terms/f/fiatmoney.asp.

HAZLETT, Peter K. Is bitcoin money? And what that means. *The Quarterly Review of Economics and Finance* [online]. 2020, č. 77 [cit. 9. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/j.qref.2019.10.003.

YERMACK, David. Is Bitcoin a Real Currency? *Handbook of digital currency* [online]. 2015, s. 31 - 43 [cit. 8. září 2024]. Dostupné z: https://doi.org/10.1016/B978-0-12-802117-0.000023.

Reuters. *Venezuela's economy regresses as crypto fills the gaps* [online]. Reuters.com, 22. června 2021 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://www.reuters.com/technology/venezuelas-economy-regresses-crypto-fills-gaps-2021-06-22/.

MANNING, Landon. *Lightning Network Sees Record Adoption Amidst New Applications* [online]. BitcoinMagazine.com, 19. října 2023 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://bitcoinmagazine.com/markets/lightning-network-sees-record-adoption-amidst-new-applications.

HILL, Kashmir. *Federal Judge Rules Bitcoin Is Real Money.* Forbes.com [online]. 2013 [cit. 2017-10-01].
Dostupné z: https://www.forbes.com/sites/kashmirhill/2013/08/07/federal-judge-rules-bitcoin-is-real-money /#2b01d16327b8.

McCORMICK, Rich. *Judge in Silk Road criminal case says Bitcoin is as good as money* [online]. TheVerge.com, 10. července 2015 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://www.theverge.com/2014/7/9/5885649/bitcoin-as-good-as-money-says-judge-silk-road-case.

Cassels**.** *SEC Declares Bitcoin and Ether as Non-Securities* [online]. Cassels.com, 26. června 2018 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://cassels.com/insights/sec-declares-bitcoin-and-ether-as-non-securities/.

BACINA, Michael. *SEC Chair confirms BTC is a commodity but infers ETH is a security* [online]. BitsofBlocks.io, 8. července 2022 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://www.bitsofblocks.io/post/sec-chair-confirms-btc-is-a-commodity-but-infers-eth-is-a-security.

Koinly. *SEC & Crypto: How Does The SEC Regulate Crypto?* [online]. Koinly.com, 2. února 2024 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://koinly.io/blog/sec-crypto/.

KERSHNER, Sarah. *Global cryptocurrency regulations are changing rapidly* [online]. 17. května 2024. [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://www.weforum.org/agenda/2024/05/global-cryptocurrency-regulations-changing/.

CNBC. *Central African Republic adopts Bitcoin as legal tender* [online]. cnbc.com, 28. dubna 2022 [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: https://www.cnbc.com/2022/04/28/central-african-republic-adopts-bitcoin-as-legal-tender.html.

Colorado department of revenue**.** *Cryptocurrency*.. 1. září 2022 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://tax.colorado.gov/cryptocurrency.

NGEL, James. Review of The Evolution of Money. *Business History review* [online], 2016, č. 2, str. 397-399. Dostupné z: https://www.cambridge.org/core/journals/business-history-review/article/evolution-of-money-by-david-orrell-and-roman-chlupaty-new-york-columbia-university-press-2016-x-309-pp-figures-notes-bibliography-index-cloth-3500-isbn-9780231173728/8FC584A054A9647E97DE774F346E8F32.

GRINBERG, Reuben. Bitcoin: An Innovative Alternative Digital Currency. *Hastings Science & Technology Law Journal* [online], 2011, č. 4, str. 160-206. Dostupné z: https://repository.uclawsf.edu/hastings_science_technology_law_journal/vol4/iss1/3.

PARKER, Gregory. *The Denationalization of Money and Cryptocurrencies: Commonalities and Implications for the Global Economy* [online]. 16. května 2023. [cit. 20. září 2024]. Dostupné z: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4440091.

BELSIE, Laurent. *El Salvador's Experiment with Bitcoin as Legal Tender* [online]. nber.org, 1. července 2022 [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: https://www.nber.org/digest/202207/el-salvadors-experiment-bitcoin-legal-tender.

ALVAREZ, Fernando a kol. *Are cryptocurrencies currencies? Bitcoin as legal tender in El Salvador* [online]. 22. prosince 2023 [cit. 22. září 2024]. Dostupné z: www.dx.doi.org/10.1126/science.add2844.

SHARMA, Rakesh. *SEC chair says Bitcoin is not a security* [online]. Investopedia.com, 25. června 2019 [cit. 26. září 2024]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/news/sec-chair-says-bitcoin-not-security/.

Bitcoin. *Cryptocurrency taxation in Germany* [online]. Bitcoin.com, [cit. 28. září 2024]. Dostupné z: https://www.bitcoin.com/get-started/cryptocurrency-taxation-in-germany/.

LEGGE, Michelle. *How is Crypto Taxed Around The World in 2024?* [online]. Koinly.io, 11. září 2024 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://koinly.io/blog/crypto-tax-world/.

GRAW, Michael. *Crypto Taxes Statistics Explained Around the World in 2024* [online]. technopedia.com, 31. ledna 2024 [cit. 29. září 2024]. Dostupné z: https://www.techopedia.com/cryptocurrency/crypto-taxes-statistics.

Česká literatura

LÁNSKÝ, Jan. *Kryptoměny*. Praha: C. H. Beck, 2018. 160 s.

STROUKAL, Dominik, SKALICKÝ, Jan. *Bitcoin a jiné krypto peníze budoucnosti. 2. vydání*. Praha: GRADA Publishing, 2018, 200 s

BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo.* 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 552 s.

NĚMEČEK, E. *Úvod do studia finanční politiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, 124 s.

KARFÍKOVÁ, Marie a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 356 s.

VON MISES, L*., Lidské jednání: pojednání o ekonomii.* Praha: Liberální institut, 2006, 962 s.

Zahraniční literatura

WALKER, W. *Blockchain: Real-World Applications and Understanding: How Blockchain can be applied in your world*. Independently Published, 2019. ISBN 978-1091858589.

IDALION, A. *Blockchain: The complete guide to understanding Blockchain technology for beginners in record time*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017. ISBN 978-1543175233.

AMMOUS, S. *The fiat standard: Debt slavery alternative to human civilization,* Saif House, 2021. ISBN 978-1544526478.

MANN, F. A. *The legal aspect of money: With special reference to comparative private and public international law*. Páté vydání. Oxford: Clarendon Press. 1992. ISBN 9780198256502.

HAYEK, Friedrich August. *Denationalisation of Money.* London: Institute of Economic Affairs Monographs, Forthcoming, 1976, ISBN 0-255 36239-0.

Ostatní

Důvodová zpráva k zákonu č. 527/2020 Sb., sněmovní tisk č. 909/0.

Důvodová zpráva k zákonu č. 349/2023 Sb., změna některých zákonů v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů.

Pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona ze dne 18. září 2024, kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie v oblasti digitalizace finančního trhu a financování udržitelnosti. Sněmovní tisk 694.

Abstrakt v českém jazyce

Diplomová práce se zabývá právní povahou a vybranými daňovými aspekty Bitcoinu v českém i mezinárodním právním kontextu. Cílem práce je analyzovat, zda Bitcoin splňuje definiční znaky peněz a měny, a zhodnotit jeho právní postavení na základě ekonomických teorií a právní praxe. Práce se rovněž zaměřuje na daňové dopady spojené s držením a transakcemi s Bitcoinem v České republice a nabízí srovnání s přístupy jiných států.

První kapitola se věnuje úvodu do problematiky a stanovuje hlavní cíle a výzkumné otázky diplomové práce. Druhá kapitola je zaměřena na definici a vysvětlení klíčových pojmů, jako jsou virtuální aktiva a blockchain, které tvoří základ pro další analýzu. Ve třetí kapitole je analyzováno, zda Bitcoin naplňuje funkce peněz a měny, přičemž je použit případ El Salvadoru, kde Bitcoin získal status zákonného platidla, jako příklad pro hodnocení potenciálních aplikací v jiných státech. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na daňové aspekty Bitcoinu v českém právním řádu, včetně analýzy současné legislativy a její aplikace na obchodování s virtuálními aktivy, časového testu a dalších relevantních faktorů.

Diplomová práce si klade za cíl odpovědět na otázky, zda Bitcoin může být klasifikován jako měna či peníze z hlediska české legislativy, a jakým způsobem by měly být zdaněny transakce a držení Bitcoinu. Práce se také snaží reflektovat mezinárodní trendy a navrhnout možné směry pro budoucí úpravy českého právního rámce v oblasti virtuálních aktiv.

Abstract in English language

The thesis addresses the legal and tax aspects of Bitcoin in both Czech and international contexts. The aim is to analyze whether Bitcoin meets the definitions of money and currency and to assess its legal status based on economic theories and legal practice. The thesis also focuses on the tax implications of holding and transacting with Bitcoin in the Czech Republic, offering a comparison with approaches from other countries.

The first chapter introduces the topic and outlines the main objectives and research questions of the thesis. The second chapter defines and explains key concepts, such as virtual assets and blockchain, which form the foundation for further analysis. The third chapter examines whether Bitcoin fulfills the functions of money and currency, using the case of El Salvador, where Bitcoin was granted legal tender status, as an example to evaluate potential applications in other states. The fourth chapter focuses on the tax aspects of Bitcoin within the

Czech legal framework, including an analysis of current legislation and its application to trading with virtual assets, the time test, and other relevant factors.

The thesis aims to answer whether Bitcoin can be classified as currency or money under Czech law and how transactions and holdings of Bitcoin should be taxed. The thesis also seeks to reflect international trends and propose possible directions for future amendments to the Czech legal framework regarding virtual assets.

Seznam klíčových slov

Klíčová slova: Bitcoin, měna, peníze, virtuální aktiva, zákon o daních z příjmů

Keywords: Bitcoin, currency, income tax act, money, virtual assets